

Vsakoletno srečanje obmejnih občin je bilo letos na avstrijski strani Holmca. Udeležili so se ga mdr. komisarični vodja občine Pliberk župan Janko Pažank ter ostali „bivši“ občinski odborniki, med njimi mdr. tudi m. sv. Fric Kumer in Andrej Wakounig, komisarični vodja občine Šmihel Franc Mlinar, globaški župan Albert Sadjak, dobrolški župan Josef Pfeiffer, župan občine Ravne gospod Tašič ter drugi občinski zastopniki iz sosednje Slovenije. Na skupni večerji v hotelu Breznik v Pliberku so občinski možje izpostavili pomen in pripravljenost sodelovanja vseh občin v obmejnem območju.

Foto: Fera

naš tednik

LETO XLIII. Številka 1 Cena 8,— šil. (10 din)
petek, 4. januarja 1991

Poština plačana v gotovini Celovec P.b.b.

Erscheinungsort Klagenfurt/Izhaja v Celovcu

Verlagspostamt 9020 Klagenfurt/Poštni urad 9020 Celovec

Predsednik Narodnega sveta dr. Matevž Grilc ob novem letu:

Tudi v slovenski narodni skupnosti mora priti do demokratizacije

V novoletnem pogovoru z Našim tednikom je predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Matevž Grilc označil kot osredjo točko, katero bo slovenska narodna skupnost v letu 1991 morala rešiti, demokratizacijo organizacijskih struktur. Koordinacijski odbor je prvi korak k temu, tako dr. Grilc. „Ustvariti moramo vse pogoje za izvajanje popolne notranje demokracije, naš cilj pa mora biti javno pravno avtonomno zastopstvo koroških Slovencev z jasnimi kompetencami in pravno formo, ki bo omogočala neposredne volitve v tak forum.“

Pogovor lahko preberete na straneh 2/3

22. Koroški kulturni dnevi

Letošnji Koroški kulturni dnevi so bili že 22. V vseh teh letih so se izkazali kot znanstveni simpozij koroških Slovencev, kjer najrazličnejši referenti zavzamejo svoje stališče do perečih tem narodnostnega sožitja na Koroškem. Uvodni referat v diskusijo o javno-pravnem predstavnstvu je prebral dr. Peter Pernthaler, ki je koroški deželni vladi predložil možen model javno-pravnega zastopstva koroških Slovencev. Več o Koroških kulturnih dnevih lahko berete na strani 4.

Slovenija se je izrekla za samostojnost

88,5 odstotka volilcev Slovenije se je na plebiscitu 23. decembra 1990 izreklo za samostojno in neodvisno državo. Koroška „Iniciativa slovensčina moj jezik“ je predala v znak povezanosti knežji kamen (sklesal ga je umetnik Nanti Čertov), ki predstavlja slovensko državnost. K sliki: govornik iniciative Hanzl Tomažič (levo) predaja kamen predsednikom Peterleju, Bučarju in Kučanu (z leve), pri slavnostni predaji je bil prisoten tudi zastopnik Slovenije na Dunaju Karel Smolle.

Naš tednik: Leto 1990 je bilo tudi za slovensko narodno skupnost na Koroškem povezano s precejšnjimi spremembami, ki so šle v smer demokracije slovenskega zastopstva. Se bo ta razvoj tudi v letu 1991 nadaljeval in kaj naj bi bil cilj vseh teh prizadevanj, ki jih podpira tudi Narodni svet?

Dr. Matevž Grilc: Sprememba organizacijskih struktur, ki obstajajo v slovenski narodni skupnosti na Koroškem že desetletja, je prepotrebna. Kajti deloma so preživeli in so opravile svojo nalogo. Pri vseh stremiljenjih glede posodobljene organiziranosti koroških Slovencev nas mora voditi le en cilj: dobro slovenskega ljudstva na Koroškem. V zadnjih dveh letih se je izkazalo, da samo s koordinacijo obeh političnih organizacij včasih ni mogoče najti potrebnih rešitev. Obravnavanje šolskega vprašanja je bilo takšen primer. V smislu demokratizacije in večje učinkovitosti organiziranega dela se je oblikoval novi koordinacijski odbor koroških Slovencev, v katerem so zastopane poleg obeh osrednjih političnih organizacij še volilne grupacije, kulturne organizacije, gospodarska zveza in združenje pedagoških delavcev ter športna zveza. Bistvo novega koordinacijskega odbora pa je, da sklepe sprejema večinsko in je tako sposoben ustvariti mnenje tudi v tistih vprašanjih, glede katerih ni popolnega soglasja. Le tako bo v bodoče možno na demokratičen način usklajevati mnenja in priti tudi do ustreznih sklepov. Zveza slovenskih organizacij in v njo včlanjene organizacije do danes še sicer niso poslale zastopnikov v to koordinacijsko telo koroških Slovencev, vendar pričakujem vključitev teh organizacij v najkrajšem času. Organizacije, ki so poslale zastopnike v koordinacijski odbor, so namreč uresničile že vse zahteve, ki jih je postavila Zveza slovenskih organizacij, zato pravzaprav ne razumem, zakaj ostaja še vedno zunaj tega koordinacijskega telesa. Prepričan pa sem, da bo tudi v Zvezi slovenskih organizacij prevladala trezna presoja in zavest, da je čim tesnejše sodelovanje vseh struktur naše narodne skupnosti potreba časa.

V letu 1991 in še v naslednjih letih bo krepitev lastnih organizacijskih struktur težišče našega dela. Ustvariti moramo vse pogoje za izvajanje popolne notranje demokracije in cilj mora biti javno-pravno avtonomno zastopstvo koroških Slovencev z jasnimi kompetencami in pravno formo, ki bo omogočala neposredne volitve v tak forum. Koroški Slovenci bodo pri tajnih volitvah odločali o sestavi takega zastopstva in izvolili za svoje zastopnike tiste ljudi, ki bodo imeli njihovo zaupanje. Naša zamisel ne predvideva nobenega narodnega katastra, ampak način volitev, ki bo zastopnikom dal kar najbolj čvrsto legitimacijo. Tako zastopstvo pa naš

edini cilj in v to smer se bo razvijala naša dejavnost v prihodnjih letih. Koordinacijski odbor koroških Slovencev pa je važen mejnik na tej poti.

Do smotnega poenotenja pa bomo morali priti tudi na drugih področjih, kot na primer na kulturnem področju in na področju časopisja. Vse te zadeve pa bi bile seveda lažje rešljive, če bi se čim hitreje domenili za demokratično izvoljeno avtonomno zastopstvo koroških Slovencev. Osrednji odbor Narodnega sveta koroških Slovencev je že v preteklem letu sprejel tozadevni sklep.

Naš tednik: Leto 1990 je našemu poslancu Karlu Smolleju potekla mandatna doba v parlamentu. Kako bi danes ocenili pomen njegovega dela in kakšen pomen bo imela njegova „parlamentarna dediščina“ za slovensko narodno skupnost?

Dr. Matevž Grilc: Izvolitev Karla Smolleja v zvezni parlament je bila za koroške Slovence prava sreča v pravem trenutku. Istočasna inštalacija velike koalicije je namreč pomenila tudi spremembo avstrijske narodnostne politike. Nova politična garnitura se je očitno dokopala do mnenja, da v času poti v Evropo narodnostnih problemov ni mogoče reševati z asimilacijskim pritiskom in s sredstvi asimilacije. Temu je odgovarjala „politika dialoga“ zveznega poslance Karla Smolleja, zato ni čudno, da smo koroški Slovenci ravno v tej dobi dosegli konkretne rezultate, kakršnih nismo že od ustanovitve slovenske gimnazije leta 1957. K temu pozitivnemu razvoju je doprinesla svoje seveda tudi pridnost in delavnost našega poslance, ki ni pridobil le zaupanja vseh narodnih manjšin v Avstriji, ampak tudi zaupanje poslancev večinskih strank in avstrijske vlade. Prepričan sem, da bo zgodovina ocenila njegovo delo prav v tem smislu, zato mu koroški Slovenci dolgujemo globoko zahvalo. Kljub temu pa trdim, da bi bili v tej dobi možni še celo večji uspehi, če bi vsi koroški Slovenci spoznali edinstveno priložnost, ki nam jo je dal ta mandat. Na žalost pa je prav del koroških Slovencev mnogo doprinesel k temu, da v zveznem parlamentu več nimamo zastopnika. Bojim se, da se bo tako ravnanje maščevalo prav nam koroškim Slovincem. Če pri zadnji seji narodnostnega sosveta na Dunaju sem ugotovil, kako nam bo Karel Smolle manjkaj kot trezen in realni politik, kot politik dialoga.

Glavni pomen njegove „parlamentarne dediščine“ pa je v dejstvu, da koroški Slovenci tudi danes nimamo alternative k samostojni politiki, k lastni politični volji. Zavedamo se, da naše težnje lahko verodostojno zastopa le človek, ki prihaja iz naroda, ki ve, kakšne potrebe ima narod. Njegov mandat v avstrijskem parlamentu pa je zavrnil tudi vse malodušne med nami, ki mislijo, da smo tako

majhen narod, da v avstrijski in koroški družbi nismo sposobni doseči visokih pozicij. Prav parlamentarni mandat Karla Smolleja nas mora spodbuditi k čim večjim naporom pri občinskih volitvah in pri volitvah v kmetijsko zbornico, ki bodo letos.

Naš cilj mora biti tak volilni red v deželi in državi, ki bo omogočal in zagotovil ustrezno zastopstvo narodnim manjšinam. Te želje in te predstave pa nikakor niso iluzorične, saj lahko govorimo o evropskem demokratičnem, političnem nivoju povsod tam, kjer volilni sistemi omogočajo tudi manjšinam lastno zastopstvo, kot je to na primer v Sloveniji.

Naš tednik: Na koroški deželni vladi je bila lani urejena pisarna za slovensko narodno skupnost. Kakšen pomen pripisujete ustanovitvi pododdelka pri uradu deželne vlade in kaj od njega pričakujete?

Dr. Matevž Grilc: Pomen pododdelka pri uradu koroške deželne vlade, pristojnem za slovensko na-

rodno skupnost, bo odvisen v prvi vrsti od Slovencev samih. Z vodjem tega pododdelka dr. Pavlom Apovnikom imamo dejansko izredno dobre možnosti za uspešno delovanje biroja. Ta biro mora biti vez med koroškimi Slovenci na eni strani ter deželnimi vladnimi strukturami na drugi strani, v narodnostnih vprašanjih pa tudi mora povezovati deželne in zvezne instance. Pododdelek ima namreč izrecno nalogo povezovanja tudi s sosvetom slovenske narodne skupnosti pri uradu zveznega kanclerja na Dunaju.

Biro za slovensko narodno skupnost pod vodstvom dr. Pavla Apovnika bo vsekakor močno povečal prisotnost koroških Slovencev in njihovih problemov tudi na deželni ravni, saj vemo, da podobnega gremija, kot je sosvet za zvezno vlado, na deželni ravni ni. Pri tem ne gre seveda le za svetovanje, ne gre le za kulturno podporo, gre tudi za strokovno in kompetentno mnenje k zakonskim osnutkom, ki zadevajo slovensko narodno skupnost, in sploh k vsem tozadevnim ukrepom. Nenazadnje pa bo imel biro tudi važno nalogo povezovanja v prostoru Alpe-Jadran in celo na evropskem nivoju, saj ima tudi na-

V novoletnem intervjuju predsednik Narodnega sveta zavzema stališče k aktualnemu vprašanju demokratizacije znotraj slovenske narodne skupnosti, ki bo po njegovem mnenju v letu 1991 v ospredju razprav. Dolgoročni cilj pa je samostojno avtonomno zastopstvo slovenske narodne skupnosti. Predsednik NSKS pa je zavzel stališče tudi k drugim perečim političnim vprašanjem.

Ustvariti moramo vse pogoje za izvajanje popolne notranje demokracije

logo pripravljati vsakoletni seminar o vprašanih narodnostnih skupin v Evropi.

Naš tednik: Tudi dvojezična trgovska akademija je po številnih porodnih krčih letos odprla v Celovcu svoja vrata, kar so predvsem slovenski gospodarstveniki zelo pozdravljali. Prav tako je slovenščina dosegla še večji pomen tudi v gospodarstvu. V čem vidite razloge za ta pozitivni razvoj?

Dr. Matevž Grilc: Prav ustanovitev dvojezične trgovske akademije v Celovcu potrjuje pravilnost politike zveznega poslance Smolleja in somišljenikov, kar je potrdila tudi bivša ministrica Hawlickova ob otvoritvi te pomembne šole, ko je dejala, da je akademija njen in Smollejev otrok. Tudi iz moje poklicne prakse ugotavljam, da je prišlo do ustanovitve te trgovske akademije zelo pozno, vendar upam, da ne prepozno. Interes in potreba po gospodarsko izobraženih kadrih, ki obvladajo tudi slovenščino, narašča iz dneva v dan. Samokritično moramo pripomniti, da smo v preteklosti temu razvoju posvetili veliko premalo pozornosti, kajti ob visokem številu maturantov nam teh kadrov ne bi smelo primanjkovati.

Premalo pa smo usmerjali našo mladino v gospodarske poklice. Dejstvo je, da pridobiva slovenščina še večjo veljavo prav zaradi gospodarskega razvoja v tem prostoru. Gospodarski strokovnjaki tudi med nemško govorečo večino so prišli do prepričanja, da ima za Koroško le dobro sodelovanje do držav južno od naše meje gospodarsko perspektivo.

Zaradi sprememb političnega in gospodarskega sistema v Sloveniji narašča interes po prisotnosti koroškega gospodarstva v Sloveniji. Za tako sodelovanje pa so seveda potrebni gospodarski kadri, ki obvladajo vsaj nemščino in slovenščino. Prav tako pa narašča potreba po gospodarskih kadrih z znanjem slovenščine tudi na Koroškem. Poglejmo le v južnokoroške kraje, v Celovec, koliko kupcev iz Slovenije se nahaja vsak dan na tem področju.

Razvoj v Evropi sami pa gre v smer zmanjšanja pomembnosti državnih meja, v smer poudarjanja regij in prostega pretoka blaga in ljudi. Če bomo koroški Slovenci spoznali tok časa, spoznali naše priložnosti, ki nam jih daje prav znanje slovenščine, potem lahko zremo v bodočnost z ustreznim optimizmom. Ustanovitev dvojezične trgovske akademi-

je v Celovcu je brez dvoma prvi korak našega uvrščanja v te tokove.

Naš tednik: V letu 1991 čakata na rešitev še vprašanje dvojezičnih otroških vrtcev in slovenske glasbene šole. V narodnostnem sosvetu, kateremu predsedujete, ste glede tega soglasno že sprejeli jasne sklepe. Bodo stranke le-te tudi upoštevale?

Dr. Matevž Grilc: Menim, da večinske stranke tudi na Koroškem ne bodo mogle prezreti sklepov narodnostnega sosveta v vprašanih dvojezičnosti otroških vrtcev in slovenske glasbene šole. Sosvet je bistveno sovplival tudi na šolsko zakonodajo in končno tudi na ustanovitev trgovske akademije. Pri tem ne gre prezreti, da nosijo te sklepe tudi zastopniki večinskih strank v sosvetu. Koroški deželni zbor in koroška deželna vlada se bosta zato še v tem letu resno ukvarjala s tema vprašanjema in ustrezne zakonske spremembe pričakujem še letos. Razpravljanje o tem se bo začelo po občinskih volitvah marca 1991. Vedeti namreč moramo, da je zakonska rešitev, predvsem vprašanja otroških vrtcev, tudi v interesu zastopnikov večinskih strank v občinskih odborih, ki želijo možnost sklicovanja na deželno zakonsko uredi-

tev, da tako pomembno vprašanje ne bi bilo prepuščeno občinskim odborom. Narodnostni sosvet prav gotovo ne bo odnehal s sklepanji in z ustreznim kampanjo tako dolgo, dokler na deželni ravni ne pride do sprejemljivih zakonskih določil. Rešitev vprašanja otroških vrtcev in glasbene šole je zame neposreden cilj letošnjega leta.

Naš tednik: Po mnenju vidnih zastopnikov slovenske narodne skupnosti (npr. dr. Pavla Apovnika) bo treba spremeniti tudi zakon o narodnih skupnostih, ki je bil svoj čas sprejet proti volji slovenske narodne skupnosti in jo prikrajšal v njenih pravicah. Se boste tega vprašanja konkretno lotili tudi v sosvetu?

Dr. Matevž Grilc: Sprememba zakona o narodnih skupnostih je in mora biti srednjeročni projekt, ki se ga bomo lotili brez dvoma v sosvetu še v tem letu. Zakon vsebuje vrsto nesprejemljivih določb za slovensko narodno skupnost, in je zato zahteva po novelizaciji tega zakona vsekakor narodno skupnost, in je zato zahteva po novelizaciji tega zakona vsekakor evropske ravni. Pri teh naših stremiljenjih pa bomo, o tem sem prepričan, hitro ugotovili, da nam manjka lasten mandat v avstrijskem parlamentu.

Naš tednik: Demokratizacija v Sloveniji je nedvomno zapustila svojo sled tudi na Koroškem in med koroškimi Slovenci. Kako danes ocenjujete te velike politične in gospodarske spremembe v Sloveniji in kakšen vpliv imajo na nas koroške Slovence?

Dr. Matevž Grilc: Koroški Slovenci pozdravljamo razvoj k demokratičnemu pluralizmu v Sloveniji, prav tako tudi odločitev slovenskega naroda za suvereno državo. Slovenci v matični državi želijo kovati lastno bodočnost sami in prevzemajo tudi odgovornost. Tak razvoj pa omogoča zblizevanje in tesnejše sodelovanje vseh Slovencev povsod po svetu, pri čemer se Slovenija nikakor ne otresa odgovornosti, ki jo ima tudi za zametke Slovence. To dokazuje osnutki nove ustave, to dokazuje jasne besede vladnega predsednika gospoda Peterleta v zvezi z vprašanjem slovenske narodne skupnosti na Koroškem in to končno dokazuje tudi posebno ministrstvo, ki je pristojno za vprašanje vseh Slovencev zunaj matične države. Podoben politični in gospodarski ustroj v Avstriji in v Sloveniji pa bo omogočal bistveno manj komplicirano sodelovanje med obema državama, in v tem sodelovanju bomo po mojem mnenju odigrali koroški Slovenci važno vlogo. O gospodarski problematiki je bil govor že

zgoraj. Pozicija koroških Slovencev je bila v preteklosti tudi zaradi tega težavna, ker so nas naši neprijatelji vedno skušali potiskati v levi, komunistični, kot. Ta propaganda je bila ob tradicionalnem koroškem antikomunizmu tudi zelo učinkovita. V prihodnosti bo ta hipoteka odpadla. S tem pa je olajšano tudi usklajevanje politike, kulture in gospodarstva, kar je dokazala zelo učinkovita odpuved obiska koroškega deželnega glavarja dr. Haiderja septembra 1990 v Sloveniji. Avstrija bo po moji oceni postala važen partner Sloveniji tudi v bodočem političnem in gospodarskem razvoju. Da temu posveča Slovenija posebno pozornost, dokazuje dejstvo, da je pooblaščenec Slovenije v Avstriji prav koroški Slovenec Karel Smolle, ki ima za to nalogo brez dvoma najboljšo usposobljenost.

Ta razvoj pa je treba gledati tudi iz vidika evropske integracije, iz vidika želje Slovenije, da se čimprej vključi v evropski gospodarski in politični prostor. Važna stopnja pri tem je sodelovanje v regiji Alpe-Jadran. Prepričan sem, da bo Slovenija našla svoj prostor v Evropi in da bomo ravno koroški Slovenci odigrali pri tem povezovanju pomembno vlogo. Možnosti pa se kažejo seveda tudi za nas, saj, kakor sem že omenil, gre evropska integracija v smer vse manjše pomembnosti državnih meja in vse večjega poudarka na Evropi regij in narodnosti. Jasno je, da koroški Slovenci tega zgodovinskega trenutka ne smemo zamuditi. Ni čas za malodušnost, ni čas za malenkostne spore, ampak ta čas zahteva od nas pogumne korake, z nemškimi politikom Willijem Brandtom bi dejal, da ustvarjalna politika predpostavlja neko mero drznosti.

Naš tednik: Kakšne so Vaše osebne želje za leto 1991 in kaj si želite kot predsednik Narodnega sveta za slovensko narodno skupnost za prihodnost?

Dr. Matevž Grilc: Osebno si želim, da bi ostalo, kakor je, da bi imela družina še naprej toliko razumevanja za moje poklicno in politično delo, da bi člani družine ostali zdravi in pridni kakor v preteklem letu. Tudi poklicno si ne želim sprememb.

Za slovensko narodno skupnost pa želim, da bi odprto in v vsestranskem dialogu znotraj narodne skupnosti Slovenci v Sloveniji in po svetu, z večinskim narodom, z drugimi manjšinami v Avstriji in Evropi sledili razvoju v zavesti, da bodo v bodoči Evropi imeli tudi mali narodi, kakršni smo Slovenci, svoje mesto pri sooblikovanju tega prostora. Tako mišljenje bo utrjevalo našo samozavest in poglabljalo ljubezen do slovenskega naroda.

S predsednikom Narodnega sveta se je pogovarjal glavni urednik Silvo Kumer

22. Koroški kulturni dnevi v znamenju identifikacije s prostorom Alpe-Jadran

„Škoda, da udeležba pri Koroških kulturnih dnevih močno peša.“ — To je bila le ena izmed ugotovitev udeležencev letošnjih 22. Koroških kulturnih dnevov, ki jih vsako leto prireja Krščanska kulturna zveza in Slovenska prosvetna zveza.

Nekdanjo privlačnost so koroški kulturni dnevi med koroškimi Slovenci zgubili. „Funkcija in identifikacija s prostorom Alpe-Jadran“ je bila prva razpravna točka, tej je sledilo predavanje o „interkulturalnosti in etičnosti“. Največ poslušalcev so KKD privabili s predavanji in diskusijo o javno-pravnem predstavištvu, kjer sta sodelovala poleg Petra Pernthalerja tudi tajnika osrednjih političnih organizacij Marjan Pipp (NSKS) in Marjan Sturm (ZSO). Predstavitev najnoveše knjige Slovenske akademije znanosti in umetnosti o narodnih manjšinah je prav tako bila sveža točka kot tudi predavanje Arnolda Suppana, ki je spregovoril o Nemcih v Sloveniji med obema svetovna vojna. Pogovor o kulturni izmenjavi v prostoru Alpe-Jadran s sodelovanjem slovenskega kulturnega ministra Andreja Capudra je zaključil letošnje Koroške kulturne dneve.

Janko Malle, tajnik SPZ, je za uvod v Koroške kulturne dneve (27. in 28. decembra 1990) dejal, da želijo predavatelji „na strokoven način spregovoriti o vprašanjih, ki so znotraj manjšine že zelo spolitizirana“. Namen tega znanstvenega simpozija koroških Slovencev je bilo strokovno pogovarjanje o manjšinski problematiki in o prostoru, v katerem živimo.

Slovenski inštitut za preučevanje prostora Alpe-Jadran je javnosti predstavil rezultate in zaključke iz študije „Funkcija in identifikacija s prostorom Alpe-Jadran“. „Če ne bo uspelo pojma Alpe-Jadran zasidirati v glavah, potem bo ostala Delovna skupnost Alpe-Jadran še naprej le srečanje uradnikov.“ — Tako je na kratko predstavil zavest o Alpe-Jadranu univerzitetni docent Albert F. Reiterer. O tem, kaj menijo prebivalci o prostoru Alpe-Jadran, je spregovoril sociolog Kurt Traar. Ernst Gemacher pa je skušal s svojimi hipotezami pokazati sliko regije Alpe-Jadran, ki bi lahko bila uresničena v 20. do 60. letih.

Mariola Egger in Georg Gombos sta spregovorila o interkulturalnosti in etičnosti ne le pri avtohtonih narodnih skupnostih ampak tudi o novih manjšinah.

Kulturna izmenjava v prostoru Alpe-Jadran

Podijska diskusija na to temo je predstavila marsikatero možnost sodelovanja v prostoru Alpe-Jadran. Feliks J. Bister iz Avstrijskega inštituta za vzhodno in jugovzhodno zgodovino v Ljubljani je omenil, da je inštitut že pričel z delitvijo

mesečnih znanstvenih štipendij; v pripravah so skupne znanstvene publikacije na področju zgodovinskega; uresničuje se tudi že načrt izmenjave študentov in profesorjev. . . . Slovenski kulturni minister Andrej Capuder je uvodoma ugotovil, da prihaja na Koroško že nad 30 let. „Kot novi kulturni minister se seveda trudim, da stike, ki so bili včasih, nadaljujem.“ Njegova želja je, da bi se beseda „manjšina“, kadar gre za kulturno izmenjavo, izbrisala iz besedišča. Adolf Scherer, nekdanji vodja kulturnega biroja v Beljaku, je ugotovil, da uradni kontakti nikdar niso vodili do uspeha. Do uspešne kulturne izmenjave je prišlo le tedaj, kadar so se za kakšno izmenjavo zavzeli posamezniki. „Vsı stiki na konferencah Alpe-Jadran so se razblinili v nič.“ Stike do Slovencev v Sloveniji je Adolf Scherer našel po stikih, ki so jih imeli koroški Slovenci v Sloveniji. Peter Kaiser, deželnozborski poslanec, si želi, da bi znal na Koroškem vsak brati v obeh deželnih jezikih. Heimo Steps, vodja referata

Mnenje o Koroških kulturnih dnevih

„*Letošnjih kulturnih dni sem se udeležil le delno, zato more biti moja ocena tudi le partikularna. Prisoten sem bil pri obeh popoldanskih okroglih mizah, pri tisti o samostojnem komornem zastopstvu koroških Slovencev in pri razpravi o kulturni izmenjavi v prostoru Alpe-Jadran. Aktualne teme, o katerih diskusija žal ni segla dosti v globino. Razdvojenost slovenskih političnih organizacij je žal tudi ob tem primeru pokazala, kako je konsenz o slovenski zbornici vsaj vprašljiv. Tak konsenz se mi zdi v tem vprašanju neizogiben. Upam, da bosta organizaciji uresničili predlog dr. Marjana Sturma, tajnika ZSO, ki predlaga temeljito diskusijo o taki obliki enotnega zastopstva koroških Slovencev. V poblebiscitnih dneh po 23. 12. sem pogrešal temeljito razpravo o bodočnosti slovenstva. Edino kulturni minister dr. Capuder je tu kazal nekaj smeri. Škoda, da udeležba pri Koroških kulturnih dnevih močno peša.*

dr. Reginald Vospernik

za kulturo pri štajerski deželni vladi, je navedel kot primer kulturne izmenjave Steirischer Herbst, kjer sodelujejo tudi umetniki iz Slovenije. Leopold Melichar, Avstrijski kulturni inštitut v Zagrebu, je omenil izmenjavo med Avstrijo in Jugoslavijo. Diskusijo je vodil predsednik KKZ Janko Zerzer.

Predstavitev zbornika o narodnih manjšinah

V okviru 22. Koroških kulturnih dni so Bogo Grafenauer, Anton Vratuša in Anton Trstenjak predstavili obširno publikacijo o narodnih manjšinah v Evropi. Zbornik, pri katerem so sodelovali priznani avtorji, med njima tudi koroška Slovenca Avgustin Malle in Teodor Domej, vsebuje gradivo simpozija o problemih narodnih manjšin, ki ga je organiziral Medakademski odbor za narodne manjšine in narodnosti Sveta Akademij znanosti in umetnosti v Ljubljani. Namen tega simpozija znanstvenikov je bil, da bi načelno razpravljali o teoretično-metodoloških vprašanjih v zvezi z raziskovanjem položaja narodnih manjšin ter da se znanstveniki med seboj informirajo o položaju jugoslovanskih manjšin v sosednjih državah. Tako obsega omenjena publikacija tri dele; in sicer sprva teoretično-metodološki del, ki se bavi z vprašanjem definicije naroda in narodne manjšine, nadalje načelna vprašanja v zvezi s statusom narodnih manjšin ter vprašanje kvantitativnih in kvalitativnih aspektov zaščite manjšin.

V drugem delu znanstvene publikacije so podane informacije o narodnih skupnostih sosednjih držav Jugoslavije. Najbolj izčrpno je pri tem obdelan položaj slovenske manjšine na Koroškem in v Italiji.

V predgovoru publikacije piše dr. Anton Vratuša, da je razlog za preučevanje narodnih manjšin potreba po neoviranem uresničevanju človekovih pravic in svobode izražanja, za nemoteno uresničevanje integritete ter etnične in narodne pripadnosti. To pa na podlagi vrste deklaracij in dokumentov, ki proklamirajo načela, po katerih bi narodne manjšine morale biti most in dejavnik sodelovanja med večinskimi narodi sosednjih držav. Dejstvo pa je, da so manjšine pogosto vzrok spopadov in nasprotij med sosedi. V skladu z istimi načeli bi večinski narod moral biti odgovoren za zagotovitev vsestranskega svobodnega razvoja manjšine, v praksi pa se osnovne pravice narodnih manjšin zatirajo prav s te strani.

Vsestranska raziskovanja zasledujejo zlasti družbeno-zgodovinske, pravno-politične, sociološko-psihološke ter civilizacijske razsežnosti procesov in odnosov.

Takšen je izid plebiscita

Glasovanja se je udeležilo 93,5 odstotka volilcev. Od teh pa je glasovalo z „DA“ 88,5 odstotka.

Volilnih upravičencev je bilo na dan plebiscita 1.499.294 volilcev. Na voliščih jih je glasovalo 1.329.523, v bolnišnicah, zdraviliščih, v domovih za ostarele in v priporu 12.982, predčasno pa je svoje glasove oddalo 19.233 volilcev. Vseh, ki so na plebiscitu glasovali, je bilo 1.361.738. Zaradi dela v tujini, služenja vojaškega roka ali vojaških vaj se glasovanja ni moglo udeležiti 42.274 oseb.

Na vprašanje, ali naj Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država, je z „DA“ odgovorilo 1.289.369 volilcev (88,5 odstotka), z „NE“ pa 57.800 (štirje odstotki). Neveljavnih je bilo 12.412 ali 0,9 odstotka glasovalnih lističev.

Predsednik skupščine republike Slovenije dr. France Bučar je 26. 12. 1990 v parlamentu sporočil „pred slovensko, jugoslovansko in svetovno javnostjo“ (citata), da je Slovenija samostojna država. Slovenski narod pa je praznoval to zgodovinski odločitev že na dan plebiscita. V Ljubljani so po sporočilu prvih volilnih rezultatov praznovali na vseh trgih in ulicah, pa tudi v vseh drugih večjih slovenskih mestih je bilo veselje nepopisno. Neuradni rezultati so bili znani že 23. decembra ob 22.45. Tedaj je bilo prešteto osemsto tisoč glasovnic; to število pa je že zadostovalo za uspeh plebiscita.

Na tiskovni konferenci v Cankarjevem domu so predsedniki Kučan, Bučan in Peterle z velikim zadovoljstvom in veseljem vzeli na znanje odločitev; označili so jo kot izraz zrelosti in demokratičnosti slovenskega naroda. Predsednik prvega demokratično izvoljenega slovenskega parlamenta dr. France Bučar je pri razglasitvi volilnega izida pred parlamentom dejal, da je plebiscit volja ljudstva, ki za to nikomur ni odgovorno, razen samemu sebi. In samo prevzema tudi vse posledice te svoje odločitve. Dr. Bučar je poudaril, da je bilo prav odredi se unitarizmu in napraviti odločilni korak k svoji lastni državi.

Predsednik predsedstva Milan Kučan je pozornost v svojem slavnostnem govoru posvetil skoraj docela prihodnosti, v kateri bo veljalo rešiti številne velike naloge. Izpostavil je pripravo in sprejem nove slovenske ustave letos v igredi, oblikovanje gospodarskega sistema, urejanje odnosov z drugimi republikami v Jugoslaviji, prevzemanje pristojnosti, katerih uresničevanje je bilo doslej prenešeno na zvezne organe, vzpostavitev mednarodnih stikov in aktivnosti za priznanje samostojne in neodvisne Slovenije kot države in samostojnega subjekta mednarodnega prava ter zavarovanje in obramba suverenosti Republike Slovenije.

Minister za zunanje zadeve dr. Dimitrij Rupel se je po razglasitvi volilnih rezultatov pokazal v javnosti že s prvim potnim listom republike Slove-

Predsednik predsedstva Milan Kučan, predsednik slovenskega parlamenta dr. France Bučar in slovenski ministrski predsednik Lojze Peterle so v Cankarjevem domu skupno sporočili tedaj še neuradni uspešni izid plebiscita.

Tudi nadškof dr. Alojzij Šuštar je prišel v Cankarjev dom in tam zasledoval zgodovinsko odločitev slovenskega naroda.

Slike: Fera

Slovenija se je odločila za samostojnost

V nedeljo, 23. decembra 1990, se je slovenski narod v Sloveniji odločil na plebiscitu za samostojnost. V sredo, 26. decembra, so potem v skupščini pred vsemi tremi zbori razglasili na plebiscitu sprejeto odločitev. Glasovanja se je udeležilo 93,5 odstotka volilcev, „DA“ jih je obkrožilo 88,5 odstotka in se s tem izreklo za samostojnost. S tem je Sloveniji kot samostojni in neodvisni državi pot v Evropo odprta.

nije. Sičér je bil potni list le maketa, ki še čaka na dokončno obliko, prezentacija pa je bila vsekakor velikega simboličnega pomena. Kot slovenski zunanji minister se bo dr. Rupel zdaj predvsem zavzemal za evropsko integracijo Slovenije. V procesu osamosvajanja bo Slovenija težila, da čimprej postane članica OZN, Sveta Evrope, združenja GATT ter drugih evropskih in mednarodnih organizacij.

Na tem področju je Slovenija doslej že veliko storila, zelo si prizadeva tudi na gospodarskem področju, kjer se bo potegovala za članstvo pri EFTI in EGS.

Trenutno zastopajo Slovenijo v tujini zastopniki, ki še nimajo diplomatskega statusa (npr. Karel Smolle na Dunaju, dr. Millonig v ZDA), toda to naj bi se v prihodnje spremenilo. Dr. Rupel si bo prizadeval za to, da bodo

dobili ti zastopniki diplomatski status in bodo mednarodno priznani kot legitimni zastopniki Republike Slovenije. Ker bo ta proces trajal gotovo dalj časa, hoče Slovenija koristiti ta čas tudi tuja diplomatska zastopstva v drugih državah, kot npr. Srbije, Hrvaške in Avstrije.

Vprašanje, ali bodo sosednje države pripravljene priznati Slovenijo kot samostojno in neodvisno državo, je bilo na dan plebiscita in je še tudi danes v središču pozornosti. Predvsem od Avstrije Slovenija pričakuje, da bo storila kot prva ta korak. Plebiscit so v Sloveniji nadzorovali tudi številni avstrijski poslanci, kot Andreas Kohl, Paul Burgstaller, Korošci Edeltraud Gatterer, dr. Dieter Antoni in predsednik ÖAAB dr. Hubert Pirker. Navzoči so bili tudi zastopniki štajerskega deželnega zbora. V posebni tiskovni konferenci so poročali, da so potekale volitve v redu in da

ni bilo nobenih krštev volilnega reda ali miru. Avstrijski poslanci so k uspehu plebiscita slovenskemu narodu tudi iskreno čestitali. Kot vodja dela poslancev je bil dr. Kohl navorjen tudi na to, ali bo Avstrija priznala samostojnost Slovenije. Menil je, da bo treba spoštovati odločitev slovenskega naroda in da bo predlagal zunanjemu ministru dr. Mocku, da Avstrija stori vse potrebne korake v to smer. Avstrijske poslance sta v Sloveniji spremljala mdr. tudi bivši poslanec Karel Smolle, dr. Borut Sommeregger in mag. Janko Ferik. Plebiscit pa so spremljali tudi poslanci številnih drugih evropskih držav, prisotna sta bila tudi opazovalca iz ZDA harvardski prof. dr. Ari L. Motzin in glavni urednik Svobodne Slovenije Tine Debeljak.

Po razglasitvi prvih neuradnih rezultatov je v Cankarjevem domu predala koroška „Iniciativa Slovenščina moj jezik“ predsednikom Kučanu, Bučarju in Peterletu knežji kamen, kot izraz slovenske državnosti. Govornik iniciative Hanzl Tomažič je izrazil veliko veselje koroških Slovencev nad odločitvijo v Sloveniji in je tudi iskreno čestital.

Zamejski Slovenci so pred izvedbo plebiscita poslali podpirne izjave, slovenska vlada se je pred 23. dec. tudi srečala s predstavniki slovenskih zamejskih organizacij. Moralno pomoč zamejcev so v Sloveniji zelo visoko cenili. Tako je ministrski predsednik dr. Lojze Peterle izpostavil pomen te zamejske podpore, tudi zunanji minister dr. Dimitrij Rupel je z velikim zadovoljstvom vzel podporo na znanje in menil, da je s tem postala povezava vseh Slovencev še večja.

Tudi koroški Slovenci na slavnostni seji — V sredo, 26. 12. '90, je slovenska skupščina na skupni seji vseh zborov svečano razglasila samostojnost in neodvisnost Slovenije. Koroške Slovence so zastopali predsednik NSKS dr. M. Grilc, mag. J. Kulmesch (NSKS), L. Ogris, dr. M. Sturm ter J. Wutte-Luc (ZSO). Slovensko skupnost v Italiji sta zastopala deželni poslanec Bojan Brezigar in tajnik Ivo Jevnikar.

Iz Ljubljane poroča Silvo Kumer

Izjave k plebiscitu

„Slovencev nas je, kolikor nas je, in smo takšni, kot smo. Drugih ni! Zdaj gre za to, kako bomo odgovarjali znanecem, ko nas bodo spraševali, kaj smo počeli in kje smo bili, ko se je rojevala nova Evropa in je nastajala nova zgodovina človeštva. Verjamem, da si vsakdo od nas želi čistega srca in jasnega pogleda; poštenega in častnega odgovora: bili smo zraven!

Milan Kučan
na skupni seji v parlamentu

„Zavedali smo se, da priprava na letošnji božič s pripravo na plebiscit dobiva prav poseben poudarek. Hoteli smo povezati praznovanje božiča s plebiscitom, čeprav še nismo vedeli, kakšen bo izid. Uspeh pa je za nas dvojni vzrok upanja in veselja. Božič pomeni samo po sebi nov začetek, začetek novega življenja in poseben dokaz božje ljubezni do ljudi. Plebiscit pa pomeni za slovenski narod prav tako nov začetek. Prepričan sem,

da bo zdaj dobil nove duhovne moči, veliko več poguma in odločnosti.“

„Slovenci po svetu bodo zdaj gotovo z veliko večjim ponosom in veseljem gledali na matično domovino, ker bodo videli, da se je na novo prebudila, utrdila in najde svojo mesto v Evropi in da se predstavi v svoji zgodovini, kulturi in bogatem izročilu in vse to, kar slovenski narod lahko prispeva k skupnosti evropskih narodov.“

Nadškof Alojzij Šuštar,
zvečer 23. decembra 1990

To, kar se je zgodilo danes, se je zgodilo zato, da bi sledilo še kaj. Sedaj nas čakajo konkretni koraki v popolno slovensko samostojnost, popolno slovensko državnost. O tem so sanjali rodovi pred nami, o tem je govoril program zedinjene Slovenije iz leta 1848, za to je govorilo razočaranje ob nastanku prve Jugoslavije leta 1918, potem razočaranje po nastanku druge Jugoslavije. Danes stopamo s tem dejanjem v krog zrelih

narodov Evrope in sveta. Slovensko vlado zdaj čaka težko breme, ki si ga z veseljem nalaga in je zavezujoč del svojega poslanstva.

Ministrski predsednik
Lojze Peterle, po razglasitvi
prvih neuradnih rezultatov

Odločitev za samostojno Slovenijo ni padla samo na plebiscitu, ampak je padla že v zadnjih dveh letih. Pomeni pa velik izziv, ker bo treba še marsikaj urediti. Enotnost Slovencev, ne glede na to, kje živijo, je bila zelo pomembna, pomembna je bila tudi podpora, ki smo jo dobili od zamejskih Slovencev. Kar se tiče samouresničevanja plebiscita, je dogovor takšen, da je ta enotno nekje tudi naprej zagotovljena, ker se sklepi sprejemajo na takšen način. Kar pa se tiče vprašanja socialne in drugih zaostritev, ki so pred nami, pa bo verjetno prišlo do poglobitve nekaterih nasprotij.

Ciril Ribičič,
Stranka demokratične prenovе

JANUAR 1990

Kar je postala 23. decembra v Sloveniji resnica, o tem se je 9. januarja 1990 že razpravljalo v Cankarjevem domu v Ljubljani. Osamosvojitve Slovenije — to je bila tema, o kateri so razmišljali gospodarstveniki, kulturniki in politiki. Da že januarja 1990 besede o osamosvojitvi Slovenije niso bile puhle fraze, je dokazal plebiscit, dan pred božičem.

Kulturno društvo Peter Markovič v Rožeku je praznovalo 10-letnico svojega obstoja. Devet let je društvu predsedoval Franc Kattinig, vmes je predsedstvo prevzela Gerti Šuster, sedaj pa društvu ponovno predseduje Franc Kattinig.

Deželno zborovanje Koroške enotne liste (KEL) izvoli v tajnem glasovanju z nad 90 % za glavnega kandidata državnozbornih volitev oktobra 1990 državnozbornega poslanca Karla Smolleja. Na ponovnem deželnem zborovanju KEL, avgusta 1990, predlog za samostojno kandidaturo KEL na državnozbornih volitvah ne dobi potrebne dvotretjinske večine. Karel Smolle zaradi neuspeha odda svojo funkcijo kot predsednik KEL.

Univerzitetni profesor in vodja instituta za tolmače v Gradcu dr. Erik Prunč je prejel XI. Tischlerjevo nagrado, ki jo vsako leto podeljujeta Narodni svet koroških Slovencev in Krščanska kulturna zveza.

Državnozborna poslanca Peter Pilz in Karel Smolle sta 26. januarja v občini Globasnica protestirala proti tankovskim zaprekam. Pred njima so izrazili svoj protest tudi domačini.

FEBRUAR 1990

Mohorjeva založba v Celovcu je lahko prvič v povojni zgodovini predstavila svoj knjižni dar tudi v Sloveniji. Predstavitve v hotelu Slon v Ljubljani je bila pravcata praznična demonstracija za svobodo pisane slovenske besede, ki doslej ni smela iz Avstrije v Slovenijo.

V torek, 13. februarja 1990, je v celovski bolnici umrl dolgoletni ravnatelj Mohorjeve družbe v Celovcu, prelat msgr. dr. Janko Hornböck.

V domu v Tinjah sta predavala 21. februarja slovenski metropolit in ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar ter avstrijski minister za znanost dr. Erhard Busek o narodnih skupnostih, ki so vezni člen v Evropi.

Fabjan Hafner prejme speševalno nagrado foruma Stadtpark mesta Gradec. Nagrado je prejel za literarno ustvarjanje.

MAREC 1990

Koroška poje 1990 je pokazala krepek signal preživetja. Krščanska kulturna zveza je na tem osrednjem koncertu predstavila „Pesem o Miklovi Zali“, ki jo je skomponiral Tonči Nagele. Krščanska kulturna zveza je tudi preteklo leto ponovila koncert v Beljaku.

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku obhaja 80-letnico obstoja. Predsednik Joško Hudl je v svojih zaključnih besedah k temu jubileju dejal: „Kljub težavam in prisilam naši predniki in starši niso izgubili upanja v boljšo prihodnost. Zato spoštujemo njihov trud in delo, saj uživamo njihove sadove.“

Karel Smolle se vključi v volilni boj v Sloveniji. Tam pomaga združeni slovenski opoziciji DEMOS. Koroška enotna lista sklene, da takoj prekine sodelovanje z Zelenimi, ker so ti vzeli avtonomni manjšinski mandat. Karel Smolle ni več pripravljen, da kandidira za Zelene, ker bo sedaj tudi pri Zelenih odločala večina o manjšini.

Velikovški mestni očetje slovenskim skupinam in otroškim zborom niso dovolili dostopa v Neue Burg. Na seji velikovškega mestnega sveta, 28. marca 1990, je končno bila odpravljena diskriminacijska ureditev o oddajanju dvorane, ki je lahko vsakogar izključevala.

TO JE

BILO LETO 1990

TUDI V POLITIČNEM, KULTURNEM, PROSVETNEM IN ŠPORTNEM DOGAJANJU KOROŠKIH SLOVENCEV SE URE V LETU 1990 NISO USTAVILE. MNOGO RAZVESELJIVIH TRENUTKOV JE, KI POLNIJO NOVO KNJIGO ZGODOVINE KOROŠKIH SLOVENCEV. TUDI SE JE V TE TRENUTKE USPEHA VRINILA VČASIH TUDI KAPLJICA NEUSPEHA, TODA O TEH TA LETNI PREGLED NE BO SPREGOVORIL. DA SO USPEHI PRETEHTALI NEUSPEHE, O TEM SE LAHKO PREPRIČATE NA NASLEDNJIH STRANEH.

Pripravila Vincenc Gotthardt in Marjan Fera

Velikovški politiki so odvzeli županu Miklauu pravico, da po mili volji prepove komurkoli dostop do dvorane. To možnost ima odslej le, če zanjo zaprosi društvo, ki je prepovedano, ali če obstaja upravičena domneva, da ne bo moglo poravnati najemnine.

Z 31. marcem 1990 odstopi Tomaž Ogris kot predsednik Slovenske prosvetne zveze. Kot enega izmed vzrokov navaja, da je bilo v zadnjem času preveč posegov v pristojnosti izvoljenih organov, SPZ.

APRIL 1990

2. aprila 1990 je slovenski televizijski magacin „Dober dan, Koroška“ obhajal svojo obletnico. Eno leto tedenskega slovenskega sporeda pomeni pogled nazaj in hkrati tudi načrtovanje za bodoče.

Mešani pevski zbor „Galus“ v Celovcu obhaja 30-letnico svojega obstoja. To pomeni trideset let s slovensko besedo po svetu. Naj je tu navedenih le nekaj postaj: Slovenija, Italija, Avstrija, Zvezna republika Nemčija, Francija, dvakrat Združene države Amerike, Kanada . . .

Dr. Pavle Zablatnik prejme najvišje odlikovanje Zveze kulturnih organizacij Slovenije „odličje svoboda z zlatim

listom“ za kulturno dejavnost na ljubiteljskem področju.

Trgovina Adolfa Krivograda iz Šmihela pri Pliberku praznuje 20-letnico obstoja. Trgovska zbornica pa je počastila dva slovenska uspešna trgovca: trgovko Rozino Smrečnik za 25-letno uspešno vodenje trgovine in Antona Schlapperja iz Šentjankoba v Rožu za 35 let uspešnega vodenja trgovine.

Ziljani želijo takojšnjo gradnjo dovoznice na avtocesto. Več variant je že bilo predloženih, vendar kaže, da je edina realistična varianta trasa, ki jo je načrtovala deželna vlada. Prizadete so v glavnem Drašče, Drevlje, Ziljska Bistrica in Čajna.

Na kongresu mladinske sekcije Federalistične unije evropskih skupnosti (FUEV) je bila mag. Zalka Kuchling izvoljena za novo mladinsko predsednico.

Volitve v trgovsko zbornico, ki so bile 22. in 23. aprila; lep uspeh je zabeležila strokovna lista ALPE-JADRAN. Na strokovni listi so kandidirali večinoma slovenski gospodarstveniki v sekciji zunanja trgovina in v sekciji trgovina z agrarnimi proizvodi. Tako je lista dobila skupno pet mandatov.

V Sloveniji je izvoljen slovenski parlament. Lojze Pe-

NAŠI RAJNI

† Janko Hornböck

† Janko Urank

† Ignac Domej

Bivša ministrica Havličkova je obiskala dvojezično trgovsko akademijo.

terle je dobil pooblastilo sestaviti novo slovensko vlado.

Neue Burg v Velikovcu odprla vrata slovenskim zborom. Po dvajsetih letih so se odprla vrata tudi za slovenske skupine. V nedeljo, 22. aprila, je nastopil 11 pevskih in folklornih mladinskih skupin koroških Slovencev.

Designirani vladni šef Slovenije Lojze Peterle je v četrtek, 26. aprila, obiskal Narodni svet koroških Slovencev. Navzoči so bili tudi zastopniki Krščanske kulturne zveze, Kluba slovenskih občinskih odbornikov in Skupnosti južnokoroških kmetov.

Tischlerjeva nagrada Eriku Prunču

Južnotirolski deželni glavar se je srečal z zastopniki osrednjih organizacij

MAJ 1990

Janko Urank praznuje svojo 70-letnico. „Optimizem ga ni nikoli zapustil“ — je naslov članka, ki skuša vsaj površinsko orisati Urankov lik. Uredniki Našega tednika srečujejo v naslednjih mesecih Janka Uranka na neštetihih prireditvah. Urank je kot podpredsednik NSKS živa vez med organizacijo in podeželjem.

Slovensko prosvetno društvo „Kočna“ obhaja svojo 80-letnico obstoja. Predsednica SPD „Kočna“ je dejala, da je 80 let neprenehnega delovanja nekega društva več kot okrogla številka. Bogata kronika „Kočne“ o tem nazorno priča.

Dolgoletni generalni konzul SFR Jugoslavije v Celovcu Borut Miklavčič je 11. maja zapustil Koroško. Od njega sta se poslovila tudi Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij.

Lojze Peterle je v sredo, 16. maja, predstavil parlamentu svojo vlado, ki ima 27 ministrov. Minister Dular je pristojen za Slovence po svetu in za Madžare in Italijane v Sloveniji.

Ob 35-letnici podpisa Avstrijske državne pogodbe so v Informacijskem centru avstrijskih narodnih skupnosti zastopane organizacije predstavile seznam zahtev, katerih uresničitve naj zagotavlja nadaljnji obstoj narodnih skupnosti. Zahteve, ki jih je državnozbornski poslanec Karel Smolle predal zvezni vladi, naj bi bile uresničene do leta 1995.

Pred desetimi leti, 26. maja 1980, so v Šentprimozu odprli kulturni dom. To pomeni tudi 10 let kulturne rasti.

Joza Habernik postane v trgovski zbornici predsednik strokovnega zastopstva „zunanjaja trgovina“.

Mirko Bogataj je prejel Tomšičevo nagrado za vrhunske dosežke slovenskega novinarstva. Nagrado je žirija po tajnem glasovanju dodelila glavnemu uredniku radijskih in televizijskih sporodov Avstrijske radiotelevizije.

Mohorjeva ljudska šola obhaja enoletni obstoj. Združenje staršev na tej šoli je pripravilo za vse starše in prijatelje te šole poseben praznik.

Mladina gradi mostove v smislu sprave med narodoma. To je bila izpoved šolske akademije (27. maja 1990) Slovenske gimnazije. Skupaj z dijaki Višje tehnične šole v Beljaku pa so posredovali tudi nekaj literarnih utrinkov.

Otroški dan Katoliške mladine je bil 1990 v Žvabeku.

Otroke je gostilo Katoliško prosvetno društvo „Drava“ v Žvabeku. V četrtek, 24. maja, se je zbralo nad 500 otrok.

V soboto, 26. maja, je bila v vetrinjski cerkvi svečanost v spomin pobitim domobrancem. Spominske svečanosti se je udeležil tudi ministrski predsednik Lojze Peterle. Navzoč je bil tudi zunanji minister Rupel.

Koroško pisateljsko društvo je priredilo letos že dvanajstič mednarodno pisateljsko srečanje na Brezjah. Letošnje geslo srečanja od 25. do 27. maja so bile spremenjene evropske kulturnopolitične okoliščine.

21. maja so slovenski avtorji brali v pariškem Centre Pompidou. Iz svojih del so brali tudi Janko Ferk, Maja Haderlap, Fabjan Hafner in Jani Oswald.

JUNIJ 1990

Podjetje ICA je 20. junija v Železni Kapli začelo proizvajati sveče, ki so namenjene izvozu. Tako je za občino Železna Kapla nastalo 50 novih delovnih mest.

Dvojezičnost se je letos videla na binokšni ponedeljek, 4. junija, v Podjuni. Akcija je organiziral Klub slovenskih študentov in študentov na Dunaju.

Južnotirolski deželni glavar dr. Alois Durnwalder se sreča ob uradnem obisku na Koroškem tudi s predstavniki slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Dob in Šmihel dobita na železniških postajah dvojezične napise. Zasluge za to ima tudi Karel Smolle. S tem je bila uresničena tudi dolgoletna zahteva Koroške dijaške zveze.

V torek, 6. junija, sta predstavila tisku novi koncept Slovenskega instituta za proučevanje prostora Alpe-Jadrana predsednik dr. Vladimir Wakounig in poslovodeči tajnik mag. Franc Wedenig.

(Dalje na straneh 8 in 9)

Mladinski dan 1990 je junija bil v Vogrčah. Katoliška mladina je pozvala krškega škofa Egona Kapellarija, da se naj proslav okrog 10. oktobra ne udeleži.

V petek, 22. junija, izide prva številka MLADEGA NAŠEGA TEDNIKA. To prilogo Našega tednika oblikuje in piše mladina sama. Mladi Naš tednik izhaja vsak mesec.

Med 11. in 13. junijem je bila na Slovenski gimnaziji že osemindvajseta matura. Od leta 1963 dalje je Slovensko gimnazijo zapustilo že 1067 maturantov.

Slovenski minister za vprašanja zamejskih Slovencev dr. Janez Dular je bil 16. junija na obisku na Narodnem svetu in Krščanski kulturni zvezi. Obiskal je tudi premiero Drabosnjakovega Pasijona.

Nad 20 gojenk je konec junija zapustilo 5-letno višjo strokovno šolo v Šentpetru. Šola obhaja hkrati tudi eno leto obstoja.

V soboto, 16. junija, je bila na Kostanjah premiera Drabosnjakovega Pasijona. Predstavo si je ogledal tudi ministrski predsednik Lojze Peterle.

Posojilnica Podjuna je 27. junija obhajala 100-letnico obstoja. Na vrtu Posojilnice in kulturnega doma v Dobrli vasi je bil odkrit kip ustanovitelju Janezu Šumahu.

Celovski župan Leopold Guggenberger je v petek, 22. junija, odprl park, ki je

Karel Smolle pozdravlja v Kittseeju vrsto častnih gostov

„Bodimo ponosni, da smo Slovenci, da obvladamo dva jezika, ki sta enokovredna, in da je v znanju obeh jezikov prednost, saj živimo v prostoru Alpe-Jadran, v katerem dobiva slovenščina tudi v gospodarskem oziru vse večjo funkcionalnost.“

Matevž Grilc, predsednik NSKS

poimenovan po dr. Jošku Tischlerju. Park je bil poimenovan pred Modestovim domom. Navzoč je bil tudi ljubljanski župan, ki je obiskal tudi Narodni svet koroških Slovencev.

Zaključna prireditev v Šentrupertu pri Velikovcu. V soboto, 23., in nedeljo, 24. junija, so dekleta predstavila znanje, ki so si ga med letom prisvojila.

Konec junija je bila na Kostanjah premiera Drabosnjakove Pastirske igre. Pri igri so sodelovali slovenski amaterski igralci iz južne Koroške. Igro si je ogledal tudi Lojze Peterle.

JULIJ 1990

Ponedeljek, 2. julij 1990, bo v slovenski zgodovini zapisan z zlatimi črkami: tega dne je demokratični slovenski parlament v velikansko večino sprejel Deklaracijo o slovenski suverenosti.

Dan za tem, 3. julija, je nova slovenska vlada spreje-

la zastopnike zamejskih Slovencev. Ministrski predsednik Lojze Peterle se je na tem sprejemu še prav posebej zahvalil za prosvetno-izobraževalno delo Vinku Zaletelu.

Spravna slovesnost v Kočevskem Rogu 8. julija je bila pravna slovesna maša za več tisoč pobitih domobrancev, žena in otrok ter simbolni pokop na kraju zločina.

V občini Globasnica so 17. julija postavili štirinajst dvojezičnih napisov. Deloma so ti že stali, ali pa so jih na novo postavili. Sklep občinskih odbornikov je bil soglasen.

Na pobudo poslanca v državnem zboru Karla Smolleja je prišlo do srečanja med avstrijskim zunanjim ministrom Aloisom Mockom in slovenskim ministrskim predsednikom Lojzeto Peterletom. Srečanje je bilo v Celovcu v Modestovem domu.

V Dvorčah v Ziljski dolini je bila predstavljena knjiga Heidi Janschitz „Gaital/Zilja“. Avtorica knjige je umrla že leta 1983, stara komaj 26 let.

Predstavitve Požganice v naravni areni v Spodnjih Vinarah je privabila mnogo gledalcev.

Konec julija so farani v Šentlipšu obhajali 50-letnico smrti župnika Pollaka. Župnik Pollak je bil med 2. svetovno vojno odveden v zapor in je končal 24. 7. 1940 v koncentracijskem taborišču

Dr. Joško-Tischler-Park. Park pred Modestovim domom je poimenovan po velikem prijatelju mladine.

Sachsenhausen-Oranienburg.

AVGUST 1990

V Novem mestu so se končale druge „Jezikovne počitnice“, ki jih je organizirala Krščanska kulturna zveza.

Velik dogodek za Slovensko prosvetno društvo Borovlje. V soboto in nedeljo, 4. in 5. avgusta, je bil slovesno odprt obnovljen Kulturni dom pri Cingelcu na Trati. Po blagoslovitvi je nastopila — po dolgem molku — tudi na novo zaživela gledališka skupina SPD „Borovlje“ z Županovo Micko. Glavno vlogo je igrala Petra Kohlenprath. Na otvoritvi kulturnega doma je bil tudi slovenski ministrski predsednik Lojze Peterle.

V okviru 80-letnice Katoliškega prosvetnega društva „Drava“ v Žvabeku so se četrtri predstavili višarji.

EL Sele zahteva od vojaščin, da takoj preneha z ostrim streljanjem na vežbališču v Košuti. Protesti kmetov ostro streljanje zaenkrat preprečijo in vojaščina obljubi kmetom, da se bo z

njimi usedla za skupno mizo in iskala skupne rešitve. Tudi graščina Humperk se zavzema za rešitev, ki bi kmetom odgovarjala. Protestu kmetov se pridruži tudi Karel Smolle.

Za letošnje srečanje treh dežel je bil izbran romarski kraj Sv. Višarje. Navzoči škofje (Kapellari, Šuštar in Battisti) ugotovijo, da je skupna hiša Evropa zaenkrat bolj podobna gradbišču.

SEPTEMBER 1990

Da nova slovenska vlada ne dopusti, da bi se barantalo s slovensko narodno skupnostjo na Koroškem, koroškega deželnega glavarja Haiderja, zaradi njegove zavrnitve odredbe o dvojezični trgovski akademiji, v Ljubljani ni sprejela.

Letošnji slikarski teden v Svečah je bil že deseti. Tako je postala pobuda prosvetnega društva „Kočna“ stalnica v Koroškem, predvsem pa slovenskem in alpejadran-skem kulturnem dogajanju.

Ker koroški deželni glavar

Haider noče ustreči po zakonsko predpisani javni dvojezični ljudski šoli v Celovcu, sta materi Tatjana Messner in Rozi Fasching pričeli z glavnostavko.

Dvojezična trgovska akademija je začela s poukom. Ministrica za pouk, umetnost in šport, Hilde Havliček, je nekaj dni za tem, ko je začela ta izobraževalna ustanova koroških Slovencev delovati, bila na obisku in dejala, da je Dvojezična trgovska akademija njen in Smollejev „otrok“.

OKTOBER 1990

Pomembnost narodnih skupin je še posebej izčrtal prevrat na Vzhodu. Informacijski center avstrijskih narodnosti je na gradu Kittsee na Gradiščanskem v začetku oktobra priredil kongres dialoga.

Koroški Slovenci pri 10.-oktobrskih proslavah niso sodelovali. V odprtem pismu deželnemu glavarju je Narodni svet koroških Slovencev obžaloval, da koroški deželni vladi ni uspelo ustvariti ozračja, ki bi omogočalo pripadnikom slovenske na-

rodne skupnosti, da bi se lahko udeležili 10.-oktobrskih proslav.

Koroški Slovenec, mednarodno priznani akademski slikar Valentin Oman je podaril Mohorjevi 100 del. Razstavljena bodo v posebni Mohorjevi galeriji.

Trideseta misijonska tombola je bila letos 21. oktobra na vrtu pred Modestovim domom. Glavna nagrada je bila avtomobil, ki ga je zmagala 27-letna Andreja Schellander iz Bilčovsa.

Krščanska kulturna zveza je tudi letos priredila skupno z Zvezo slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Slovenske prosvete iz Trsta Koroške kulturne dneve na Primorskem.

Od 19. do 21. oktobra je bilo na Brnci Gledališko srečanje.

Dijaki in dijakinje Slovenske gimnazije so ostro protestirali proti lažnim Haiderjevimi izjavam, da je Slovenska gimnazija „geto-šola“, ter da je zaradi tega propadla.

„V tem zadnjem desetletju pred začetkom tretjega tisočletja se bomo morali posloviti od marsikaterega mita, polresnic in domnev. Kralj Matjaž ni pod Peco, je v nas samih, je naša zdrava samozavest, njegovi rojaki pa so močne duhovne sile v našem narodu, katere pa bo treba le prebuditi.“

Karel Smolle

Od 1. oktobra dalje zastopa interese slovenske vlade v Združenih državah Amerike koroški Slovenec iz Zilje Peter Millonig.

Konec oktobra sta se srečala v hiši dialoga v Tinjah ministrski predsednik Lojze Peterle in koroški deželni glavar Haider.

NOVEMBER 1990

Od 6. novembra dalje zastopa bivši državnozbornski poslanec Karel Smolle Republiko Slovenijo v Avstriji.

V začetku novembra so avstrijske narodne skupnosti, zastopane v Informacijskem centru avstrijskih narodnosti, notranjemu ministrstvu predložile zahtevo za avtonomno zastopstvo narodnih skupnosti v avstrijskem parlamentu in deželnih zborih.

V nedeljo, 4. novembra, zjutraj je v celovski bolnici po kratki, težki bolezni za vedno zatisnil oči podpredsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dipl. trg. Janko Urank. Z njim ni samo NSKS, ampak celotna slovenska narodna skupnosti in preko nje ves slovenski politični in kulturni prostor, predvsem zamejstvo in zdomstvo, izgubilo rodoljuba, ki je vse svoje življenje posvetil slovenski stvari, in to ne le v ozkih okvirih šablon, ampak s širokim pogledom za bistvene in pomembne stvari.

Na predlog Koordinacij-

skega odbora koroških Slovencev je bil v uradni koroški delegaciji ob obisku deželnega glavarja v Ljubljani tudi koroški Slovenec dr. Pavel Apovnik.

Za vodjo pisarne za narodno skupnost pri deželni vladi je bil imenovan dr. Pavel Apovnik.

DECEMBER 1990

Božično drevo za Slovensko gimnazijo je letos poklonilo Katoliško prosvetno društvo „Drava“ iz Žvabeka, ki obhaja 80-letnico svojega obstoja.

Koroški Slovenci so zbrali v sodelovanju z Zvezo slovenskih zadrug, Našim tednikom in Nedeljo 1.300.000,— šilingov za žrtve poplav v Sloveniji.

10. decembra je povsem nepričakovano umrl ekonomski svetnik Ignac Domej iz Rinkol pri Pliberku. Rajni je bil nad 20 let podpredsednik Narodnega sveta koro-

Dr. Pavel Apovnik (levo) je vodja manjšinskega biroja

ških Slovencev in eden najvidnejših slovenskih politikov.

Krščanska kulturna zveza je letos na svoji osrednji gledališki predstavi v celovškem mestnem gledališču predstavila dubrovniško komedijo Dundo Maroje.

V nekaterih občinah na južnem Koroškem so občani glasovali za osamosvojitve. Med drugim tudi v občini Bistrice nad Pliberkom in Bistrice na Zilji. Samostojne volitve bodo 10. marca 1991. Od 1. januarja naprej upravlja občinske posle komisijski vodja, ki je bil določen od deželne vlade.

„Signal za poenotenje obeh osrednjih kulturnih organizacij je prišel s podeželja, ko se je eno društvo za drugo vključilo v obe organizaciji. Jaz mislim, da so s tem hoteli nekaj izraziti. In če dolgoročno preziraš take signale, potem utegne to imeti nekatere posledice. Morda zveni provokantno, kar bom sedaj povedal: če bomo take signale prezirali, se nam utegne zgoditi, da bo katero društvo reklo: Ja, če pa tega ne razumejo, bomo pa iz obeh izstopili. Morda nas potem razumejo.“

Tomaz Ogris, o poenotenju obeh osrednjih kulturnih organizacij

Dipl. trg. JOZA HABERNIK,
direktor Zveze slovenskih zadrug**Demokratizacija v Sloveniji?**

Demokratizacija v Sloveniji je za nas izredno važnega pomena. Komunistični režim v Sloveniji je bil diktatura. Mnogo ljudi na Koroškem je istovetilo koroške Slovence s komunisti. Zdaj se bomo tega znebili.

Demokratizacija znotraj slovenske narodne skupnosti?

Vsi predstavniki koroških Slovencev morajo biti demokratično izvoljeni na neposrednih volitvah. Prepričan sem, da bomo tako dobili boljše zastopnike, ki bodo prisluhli ljudstvu, če pa ne, pa bodo na naslednjih volitvah odleteli.

Slovenska narodna politika na Koroškem?

Je hroma, ker jo ena organizacija blokira. Ta organizacija se še vedno krčevito oklepa starih zmot, kot je na primer frontovstvo za vsako ceno.

Položaj slovenske narodne skupnosti pod novim deželnim glavarjem?

Če bomo bolj samozavestni, korajžni in konec koncev le pripravljivi za kompromis, se bo naš položaj le zboljšal.

Koroška deželna politika?

Je taka, kot je. Mi vemo, kdo je gospod Haider, in se pogajamo z njim. Prepričan sem, da bomo nekoliko le uspeli. Prej smo imeli socialista Wagnerja — menda nam naklonjenega človeka — pa nismo prišli naprej zaradi tega, ker nam je bil menda naklonjen.

Razmerje med slovensko in nemško govorečimi Korošci?

Se je v zadnjih petih letih izredno izboljšalo. To je pravi vzrok za veliko porast pri prijavih k dvojezičnemu pouku.

10. oktober?

Važen datum za usodo koroških Slovencev. Če spominske proslave že morajo biti, potem naj bi govorili na teh Slovenci in Nemci.

Karel Smolle?

Tipičen primer, kako koroški Slovenci sami onemogočimo lastne ljudi, ki so uspešni in ki nam dosti koristijo.

Dvojezična trgovska akademija?

Izjemnega pomena za koroško gospodarstvo. Če bi delovala že prej, bi danes Slovenci ne imeli toliko problemov z gospodarskimi kadri.

Koroški Slovenci in gospodarstvo?

Premalo gospodarstvenikov na račun pedagogov, pesnikov, umetnikov... Slovenska gospodarska zveza mora končno funkcionirati.

Deželna podpora slovenskim kulturnim ustvarjalcem?

Mora biti primerna ustvarjenemu delu. Mora biti selektivna (ne tako imenovana „Gießkannenprinzip“).

Pomen kulture?

Človek ne more biti brez nje. Sicer bi bil divjak.

Vpliv Vaše funkcije in dela na javnost?

Če je delo dobro, ima gotovo neki vpliv. Funkcija sama ni važna, če je ne izpolniš.

Katero knjigo ravno berete?

„Das gemeinsame Leben“.

Samozavest koroškega Slovenca?

Ni primerna pesmi „Od zibel do groba ne gane moja se zvestoba“.

Slovenski atletski klub je letos prvič na vrhu koroške lige. Misli ob tem?

Le naprej, gole dej! Nasprotnika športno pojej! V drugo ligo se nasmej!

Osebnosti, ki jih cenite?

Dr. Tischler, France Cigan, družine Sienčnik in Rutar, dr. Apovnik, Gorbačov, Lojze Peterle, Peter Millonig, moja mati.

Vaše osebne želje za leto 1991?

Da bi vsa družina ostala zdrava, da bi opravljeno delo bilo uspešno, da bi družina imela še naprej razumevanje za izvenpolicno delo.

Vaš nasvet koroškim Slovencev za leto 1991?

Več samozavesti in korajže. Več podjetnosti. Več pripravljenosti za prevzem odgovornih mest. Manj hlapčevstva v lastnih vrstah. Dogovor za en slovenski tednik, ki naj bo bolj kvaliteten in aktualen. Bolj se mora koristiti denar iz avstrijskih virov na vseh področjih (šport, kultura, gospodarstvo).

Mag. LOJZE DOLINAR, profesor,
predsednik koroškega odbora Svetovnega slovenskega kongresa

Demokratizacija v Sloveniji? Končno je zajel veter demokratizacije tudi naš narod in lahko upamo, da bomo iz tega želi čim boljše sadove.

Demokratizacija znotraj slovenske narodne skupnosti? Želim in upam, da bodo dogajanja v Sloveniji vplivala čim bolj pozitivno tudi na odgovornost pri delu naših narodnih voditeljev.

Slovenska narodna politika na Koroškem? Spoštujem raznolikost, ne odobravam pa razprtij in intrig, ki so se v zadnjem času med nami na Koroškem na žalost kar močno razpasle. Upam, da nas bo misel povezovanja, ki je program Slovenskega svetovnega kongresa, v letošnjem letu nekoliko bolj zblížala.

Položaj slovenske narodne skupnosti pod novim deželnim glavarjem? Položaj se ni bistveno spremenil, vse pa kaže, da bomo tudi v bodoče morali ostati v svojem narodnostnem boju še bolj dosledni.

Koroška deželna politika? Dosedanja koroška deželna politika nas je izučila, da smo edinole toliko vredni, v kolikor stojimo na lastnih nogah.

Razmerje med slovensko in nemško govorečimi Korošci? V kolikor je postal Slovenec za nemškega sodeželana gospodarsko zanimiv, so se tudi odnosi med narodoma poglobili in delno izboljšali. Brez dvoma pa je povzročila tudi demokratizacija v Sloveniji večjo odprtost.

10. oktober? Ob vsem tem, kar smo Slovenci doživljali zaradi narodnostne pripadnosti po 10. oktobru 1920, bi bile za nas Slovence najbolj umestne „črne maše“, najmanj pa brezpredmetni razgovori o popolnoma nepotrebnih skupnih praznovanjih.

Karel Smolle? Kdor dela, dela tudi napake; če pa pretehtamo vsa nastala nesoglasja s tem, kar je Smolle dosegel tudi dobrega za naš narod, se moram veseliti njegovih uspehov, ki marsikaj pretehtajo in ki jih ne smemo podcenjevati.

Dvojezična trgovska akademija? Z dvojezično trgovsko akademijo smo si ustvarili institucijo, ki nam bo omogočala korak naprej v naši narodni emancipaciji.

Vaše mnenje

Osebam, ki so v letu 1990 v javnosti s svojim delom zbudile pozornost, smo zastavili vprašanja, ki se nanašajo tu-

Mag. MARIJAN PIPP,
tajnik Narodnega sveta koroških Slovencev

Demokratizacija v Sloveniji in na vzhodu? Je koroškim Slovencev in vsem avstrijskim narodnim manjšinam v veliko oporo in pomoč, ker ima demokratizacija za posledico tudi spremembo gospodarskih sistemov v smer tržnega gospodarstva. Tako dobiva slovenščina vedno večjo funkcijo v gospodarskem sodelovanju in ni več izoliran jezik kot v preteklosti.

Demokratizacija znotraj slovenske narodne skupnosti? Svobodne in demokratične volitve za enotno avtonomno zastopstvo koroških Slovencev smatram za nujno potrebne. Samo preko rednih volitev je možno zagotoviti ljudem primeren vpliv na politiko našega narodnega zastopstva in premostiti strukturalno razdvojenost med koroškimi Slovenci.

Slovenska narodna politika na sploh? Politika dialoga je privedla v zadnjem obdobju do vidnih uspehov, najvidnejši je brez dvoma ustanovitev dvojezične trgovske akademije. Dosegli smo pozitivne premike, ki naj bodo povod, da vlivamo narodu še več optimizma in samozavesti. Resignacija danes gotovo ni na mestu.

Položaj slovenske narodne skupnosti pod novim deželnim glavarjem? Politično preživetje novega deželnega glavarja v avstrijski in mednarodni javnosti v veliki meri odvisi od rešitve narodnostnih vprašanj na Koroškem. To je izziv, katerega moramo sprejeti z ofenzivno in agilno narodno politiko.

Koroška deželna politika? Je presenčena od verbalnega radikalizma in iznašanja političnih sporov pred sodišči. Stvarnih rešitev koalicija še ni ponudila.

Razmerje med slovensko in nemško govorečimi Korošci? Ljudje z znanjem slovenščine so danes predvsem v gospodarskih krogih visoko cenjeni. Polagoma primanjkuje tudi profesionalnim hujškačem na nemškonacionalni strani sape. Prostimanjšinska propaganda vse manj pada na rodovitna tla.

10. oktober? Žalosten relikt iz preteklosti, kateremu naj bi ne posvečali pozornosti. V stari obliki in zamisli so vzdržali le še dobro plačani pohodi. Mlajša generacija mu je dala že novo vsebino, ki omogoča enakopravno vključitev kor. Slovencev.

Karel Smolle? Neutrudljiv delavec za interese koroških Slovencev. Z njegovo osebo so povezani docela vsi uspehi zadnjih let. Politika dialoga, ki jo je zaznamoval, se je izkazala kot pravilna in uspešna. Istega uspeha želim njegovi naslednici.

Dvojezična trgovska akademija? Je sad politike novega dialoga, zanjo imata največje zasluge bivši državni poslanec Smolle in bivša zvezna ministrica Havličkova. Naj bi bil to izziv za njuna naslednika Terezijske Stoisits in Rudolfa Scholtena.

Dr. IVAN RAMŠAK, zdravnik,
trener Slovenskega atletskega kluba**Demokratizacija v Sloveniji in vzhodu?**

Upam, da bo iz teh političnih poplav zrastle kaj koristnega. Slovenski narod je zelo delaven in realističen in si bo zaradi tega najprej opomogel.

Demokratizacija znotraj slovenske narodne skupnosti?

Predstavniki slovenske narodne skupnosti naj bodo izvoljeni od naroda, ki se bo potem tudi laže identificiral s politiko in s političnimi odločitvami.

Slovenska narodna politika na sploh?

Naši politiki so se od državnih politikov v zadnjih letih mnogo naučili, lahko pa bi znatno več dosegli, če ne bi bili v lastnih vrstah tako razcepljeni. Ta neenotnost pa olajša delo in napade našim nasprotnikom.

Položaj slovenske narodne skupnosti pod novim deželnim glavarjem?

Me spominja na pravljico o volku in rdeči kapici. Upam, da ne bomo tako naivni in se pustili požreti.

Koroška deželna politika?

Za vsako demokracijo je dobro, če se zamenjajo vodstva. Tako tudi za Koroško. Slabi ekonomični položaj na Koroškem pa se tudi pod novim vodstvom ne bo izboljšal, ker ni možno pričakovati dosti podpore od zvezne velike koalicije. Samo govorjenje in bleščenje trenutnega vodstva pa tudi ne bo prineslo nobenih konkretnih pozitivnih premikov.

Razmerje med slovensko in nemško govorečimi Korošci?

Se je v zadnjih letih korakoma izboljšalo. Težko pa je oceniti, ali so nemško govoreči Korošci postali bolj tolerantni ali pa so se na Slovence enostavno navadili. Če drži zadnje, potem obstaja še vedno nevarnost, da se razmerje lahko hitro poslabša.

10. oktober?

Je samo „otrok iz retorte“ koroških „zgodovinarjev“.

Karel Smolle?

Združeval je upanja mnogih, večino pa je na žalost razočaral.

Dvojezična trgovska akademija?

Nujno jo potrebujemo, predvsem zaradi dejstva, da je Slovenija vedno bolj pomemben gospodarski partner. Z znanjem slovenščine je tudi korak na Vzhod in v ta gospodarski svet olajšan.

Koroški Slovenci in gospodarstvo?

Slovenski gospodarstveniki so bili v preteklosti znatno bolj uspešni kot slovenski politiki. Ustvarili so močne lastne obrate, s precejšnjo finančno kapaciteto. Upam, da se bo mladina v prihodnje odločala za to stroko.

Deželna podpora slovenskim kulturnim ustvarjalcem?

Ni nič drugega kot žepnina. Očitno smo deželnemu vodstvu le toliko vredni.

Pomen kulture?

Je stebler vsakega razvitega naroda. V njej živita jezika in duh naroda. Ponosen sem na naše kulturno ustvarjanje, ki je pri nas zelo dobro razvito in je poglobljeno pomena za obstoj slovenske narodne skupnosti.

Vpliv Vaše funkcije in dela na javnost?

Moja „javna funkcija“ je, kolikor jo kot tako lahko pojmujejo, da poskrbim, da smo na področju športa ne le enakovredni, ampak najboljši na Koroškem.

Katero knjigo ravno berete?

Črne bukve.

Samozavest koroškega Slovenca?

Se je šele v zadnjih letih začela prav razvijati. Je pa splošno gledano še premajhna.

Slovenski atletski klub je letos prvič na vrhu koroške lige. Misli ob tem?

Upam, da bo to tudi ob koncu prvenstva.

Osebnosti, ki jih cenite?

Mahatma Gandhi, prof. prim. dr. Schmidt (bivši primarij I. med. v Celovcu).

Vaše osebne želje za leto 1991?

Zdravje.

Vaš nasvet koroškim Slovencev za leto 1991?

Nasvetov se po navadi ne upošteva, zato jih tudi ne bom dajal.

**LETNI PREGLED
ENKRAT DRUGAČE**

di na preteklo leto. Mag. Pipp, mag. Dolinar, dr. Ramšak in dipl. trg. Habernik pa so nam kratko dali odgovore in ocene.

Koroški Slovenci in gospodarstvo? Koroški Slovenci smo to stroko v preteklosti vse preveč zanemarjali. Prav z gospodarstvom pa je v veliki meri povezan tudi obstoj in razvoj narodne skupnosti. Dvojezična trgovska akademija ter politični in gospodarski preobrat v Sloveniji odpirata koroškim Slovencev nove možnosti.

Deželna podpora slovenskim kulturnim ustvarjalcem? Deželna podpora slovenski kulturi v višini 300.000 šilingov letno je sramota. Je tudi merilo za odnos deželnega kulturnega referenta Ambrozija do slovenske kulture. SNSK pripravlja pritožbo na ljudsko pravdnštvo (Volksanwaltschaft).

Pomen kulture? Kultura je izraz narodne identitete. Nalogo kulturnih ustanov pa vidim v tem, da pospešujejo nove oblike kulturnega udejstvovanja in tako posredujejo tudi mladim slovenski jezik. Zato naj bi veljala naša skrb predvsem mladinskim skupinam in mladim ustvarjalcem.

Vpliv Vaše funkcije in dela na javnost? Oceno prepuščam našim bralcem. Vsekakor si pričakujem na naslednjem občnem zboru razrešnico za opravljeno delo.

Katero knjigo ravno berete? Peter Mohar, „Med nebom in peklem“. Hugo Portisch, Sepp Riff, „Österreich II“.

Samozavest koroškega Slovenca? Krepijo jo moramo iz dneva v dan in jo vlivati tudi mlajši generaciji. Okrepljena narodna zavest in politična emancipacija sta edini garant za enakopraven razvoj naše narodne skupnosti.

Slovenski atletski klub je letos prvič na vrhu koroške lige. Misli ob tem? Čestitam. Sponzorje pa pozivam k radodarnosti, da bo SAK lahko osvojil tudi naslov koroškega prvaka.

Osebnosti, ki jih cenite? Direktor avstrijske Caritas, Christian Schüller, se je prav v preteklih tednih izkazal v zvezi z romunskimi begunci. Cenim njegov odkrit angažma za enakopravno vključevanje zatiranih v našo družbo. Resnično pa se mi gabi ob politiki socialističnega ministra Löschnaka.

Vaše osebne želje za leto 1991? Da bi se naraščajoča samozavest koroških Slovencev in volja po politični emancipaciji izkazali tudi ob občinskih volitvah in ljudskem štetju. Uspeh samostojnih frakcij pri občinskih volitvah in Skupnosti južnokoroških kmetov pri volitvah v kmečko zbornico bosta zagotovila tudi nadaljnje pozitivne premike v narodni politiki.

Vaš nasvet koroškim Slovencev za leto 1991? Koroški Slovenci naj bi bili do stopni za inovativna razmišljanja v smer učinkovitejše narodne politike (predvsem ob volitvah) in za notranjo prenovu političnih struktur. Demokratične volitve za narodnopolitično zastopstvo, pluralizem mnenj, demokratično urejanje različnih interesov ali sporov z večinskimi izglasovanjem in vladno ter manjšinsko opozicijsko kritiko — vse to moramo uveljaviti tudi znotraj naše narodne skupnosti.

T
A
T
E
D
E
N
V
R
A
D
I
U

PETEK, 4. jan.
Kulturna bilanca 1990.

SOBOTA, 5. jan.
„Od pesmi do pesmi —
od srca do srca.“

NEDELJA, 6. jan.
6.30—7.00 Praznična
(P. Zunder)
18.10—18.30 Praznična
(P. Zunder).

PONED., 7. jan
Novoletno srečanje v
Tinjah.

TOREK, 8. jan.
Partnerski magacin

SREDA, 9. jan.
Glasbena sredo.
Večerna 21.05—22.00 Kon-
cert pobratenih pevskih
zborov v Pliberku

ČETRTEK, 10. jan.
Rož — Podjuna — Zilja

NA TELEVIZIJI

„DOBER DAN, KOROŠKA“,

POZOR!

tokrat že v SOBOTO,
5. januarja, FS 2, ob 13.30

predvidoma z naslednjimi prispevki:

Lutke: Debela repa

Šege: Kajenje na Komlju

Max Mell:
Igra apostolov

Na Šajdi

Clip — Toni Dekan:
Kaj sem zgubil

GLOBASNICA

Slovensko kulturno društvo Globasnica
vabi na

tradicionalni PODJUNSKI PLES

ki bo v soboto, 12. 1. 1990, ob 20. uri
pri Šoštarju

Zabavata vas znani ansambel SPOMIN
in svetovno znani AVSENIKOV HUMORIST
FRANCEJ KOŠIR

Gimnazijski ples
Maturaball

maturantov
Gimnazije
za Slovence
v Celovcu

des Bundes-
gymnasiums
für Slowenen
in Klagenfurt

Petek/ Freitag, 18. 1. 1991, 20.00
v Domu sindikatov/im OGB-Haus

CELOVEC

PREDSTAVA „HAPPY BABY“ (Max Gad)
Čas: v ponedeljek, 7. 1., ob 20. uri, v torek,
8. 1., ob 20. uri
Kraj: Künstlerhaus v Celovcu
Nastopa: Theater- und Literaturverein an
Mur-Tiber-Donau
Režija: Burkhard Stulecker, Pepe Starman

RADIŠE

RADIŠKI PLES
Čas: v soboto, 12. jan., ob 20. uri
Kraj: v kulturnem domu na Radišah
Igra: Trio „DRAVA“ iz Borovelj
Prireditelj: SPD „Radiše“

Premiera igre: SEN RADIŠKE NOČI
Čas: preložena na nedeljo, 6. 1., ob 10. uri
(po maši)
Kraj: v kulturnem domu na Radišah
Nastopa: mladinska igralska skupina SPD
„Radiše“
Režija: Alenka-Bole-Vrabc; koreografija:
Zdravko Haderlap; prireditelj: SPD
„Radiše“

ŠENTPRIMOŽ

NOVOLETNI KONCERT SPD „DANICA“
Čas: v nedeljo, 6. jan., ob 14.30
Kraj: v kulturnem domu „Danica“ v
Šentprimožu
Poleg mlajšega mladinskega zbora in
mešanega zbora „Danica“ bo nastopila
vrhunska vokalna skupina AVE iz Ljubljane.
14 mladih pevki in pevcev je na zadnjem tek-
movanju v Mariboru zasedlo prvo mesto v
mlajši vokalni zasedbi.
Njihov repertoar je zelo širok, tako da bodo
popoldne ob 9.30 uri v Šentprimožu pevsko
oblikovali mašo, popoldne pa sodelovali na
novoletnem koncertu. O res kvalitetnem
petju so se nekateri že sami lahko prepri-
čali. Ampak tudi Danica pripravlja za ta na-
stop nov spored lažjih in težjih skladb.

KOTMARA VAS

IGRA APOSTOLOV
(Max Mell/Lovro Kaselj)
Čas: v nedeljo, 6. 1. 1991, ob 19. uri
Kraj: v farni dvorani v Kotmari vasi
Nastopa: gledališka skupina KPD „Plani-
na“ iz Sel
Pred igro nastopa kvartet bratov Smrtnik

ŠMIHEL

**Rastava: „NOŠA IN OBLAČILNA KULTU-
RA V ŠMIHELU IN OKOLICI“**
Čas: v nedeljo, 6. 1. 1991, ob 14.30
Kraj: v farni dvorani v Šmihelu
Prireditelj: KPD Šmihel
Razstavo sta pripravili etnografinja dr. Mari-
ja Makarovič in akademska slikarka Jana
Dolenc, na podlagi pripovedovanj doma-
čink in domačinov iz Šmihela in okolice.
Popoldan bodo oblikovali: MePZ GORO-
TAN, etnografinja dr. Marija Makarovič,
akad. slikarka Jana Dolenc ter domačini kot
pripovedovalci.

Smučarski tečaj v regiji
„Dachstein-Tauern“

Slov. športna zveza vabi na smučarski
tečaj (alpsko smučanje in Snowboard-
ing) na kraj svetovnega prvenstva
1982 v Schladming (Weißenbach).
Smučišče: Hauser-Kaibling, Schlad-
ming Planai, Hochwurzen, Reiteral, m,
Dachstein.
Termin: 9.—16. 2. 1991 (semestralne
počitnice)
Cene: Za odrasle šil. 2650,—, za otroke
do 12 let šil. 2160,— (sedem polovičnih
penzionov, strokovno šolanje v dopol-
danskih urah).
Člani sindikata javne službe (Gewerk-
schaft Öffentlicher Dienst) z družinami
prejmejo od le-tega podporo v višini
500,— šil. na osebo.
Prijava sprejema Posojilnica Celovec z
naplačilom šil. 1000,— na konto štev.:
1-03.029.113.
Tečaj vodi Danilo Prušnik

CELOVEC

TEČAJI ZA SLOVENŠČINO
v ponedeljek, 7. januarja, ob 18. do 20. ure
SLOVENŠČINA ZA ZAČETNIKE, 2. del
Voditelj: Franc Krištof
Kraj: pri kapucinih, Waaggasse 15 (glas-
bena soba), Celovec

v torek, 8. januarja, ob 18. do 20. ure
SLOVENŠČINA ZA NAPREDUJOČE, 2.
del
Voditelj: Franc Krištof
Kraj: pri kapucinih, Waaggasse 15, (glas-
bena soba), Celovec

CELOVEC

40. SLOVENSKI PLES
v soboto, 5. januarja 1991, začetek
ob 20. uri v veliki dvorani doma sin-
dikatov v Celovcu
Igrata: Ansambel 12. NADSTROPJE
— Ljubljana in ansambel Braneta
Klavžarja — Celje
Oblikovalec programa: Boris Kopitar
Plesni par: Katja in Tomo (jug. prvaka
v latinsko-ameriških plesih)
Prireditelj: Slovenska prosvetna zveza

Pisma bralcev

Bom dobil odgovor?

Ker mi je dvorni svetnik dr. Valentin
Inzko 19. 11. 1990 v Tinjah („Priče
časa“) na moje vprašanje, kaj je po-
čtenjal tedanjim ljubljanski škof Rož-
man v letih 1935—1945, samo odvr-
nil, da „to ni tema današnje diskusi-
je“, to vprašanje ponavljam po tej
poti: Dragi Volti: Upam, da se ne boš
odzval po hořratovsko, kakor nemško
pravijo drži „Nit amol ignorier'ni!“
Ponavljam pa tudi vprašanje kot-
mirškemu profesorju Jožetu Wakou-
nigu, kdo je leta 1942 pregnal slo-
venske duhovnike s Koroške?
Upam, da bosta oba odgovorila po
isti poti, po kateri jima stavljam
vprašanja. Sem pa tudi pripravljen,
da z obema o tem javno razpravljamo
pri meni. Oba prisrčno vabim.

S tovariškimi pozdravi, pa brez
zamere!
Marinjak, Kotmara vas
(da ne bo pomote: Kristi Lajčahar)

Spoštovani,

iskreno se vam zahvaljujem za po-
zornost, ki ste jo posvetili ustanovni
konferenci SSK za Slovenijo. Upa-
mo, da bomo uspešno sodelovali
tudi v prihodnje

Vlado Habjan, predsednik iniciativnega
odbora SSK za Slovenijo

SODALITAS

Dom v
Tinjah

Telefon:
(0 42 39) 26 42
9121 Tinje

V četrtek, 10. januarja 1991, ob 19.30
**AVTOGENI TRENING ZA
ODRASLE**; nem.

Vodi: dr. Rosemarie Tscherteu

V nedeljo, 13. jan., ob 14. do 20. ure
SREČANJE LOVCEV

od nedelje, 13. januarja, ob 18. ure do
srede, 16. januarja, ob 13. ure
**Duhovne vaje za starejše ljudi
V STAROSTI — PROSTI ZA BOGA IN
SOLJUDI**

Voditelj: p. Anton Cvetko, Medgorje

V torek, 15. januarja, ob 19.30
**Diapredavanje iz serije „Umetnost v
Evropi“ — PARIZ**; nem.

Predavatelj: p. Cornelius Dings SSS

V četrtek, 17. januarja, ob 20. uri
OTROK OD 3. DO 6. LETA; nem.
Predavateljica: dr. Rosemarie
Tscherteu

Od petka, 18. januarja, ob 18. ure do
20. januarja, ob 13. ure
DUHOVNE VAJE ZA ŽPS; nem.
Vodstvo: Jože Kopeinig in Rupert
Gasser

Od sobote, 19. januarja, ob 9. ure do
nedelje, 20. januarja, ob 17. ure
**INTENZIVNI SEMINAR ZA NARAVNO
UREJEVANJE SPOČETIJ**
(tečaj v treh delih)
Voditelj: dr. Josef Rötzer

Od sobote, 19. januarja, ob 14.30 do
nedelje, 20. januarja, ob 16.30
PRIPRAVA NA ZAKON; nem.
Spremljata: Jože Kopeinig
Predavatelj: mati, zdravnik, duhovnik

Od nedelje, 20. jan., ob 18. ure do so-
bote, 2. febr., ob 13. ure
SOCIALNI SEMINAR ZA ŽENE; nem.
Spremljata: Lieselotte Wohlgenannt in
Marianne Haidinger
Prireditelj: Kat. soc. akademija
Soprireditelj: Dom v Tinjah

TEČAJI SLOVENŠČINE

v torek, 8. januarja, ob 18. do 20. ure
Slovenščina za začetnike, 2. del
Voditelj: dir. Mirko Srienč

v četrtek, 10. januarja, ob 18. do 20. ure
Slovenščina za napredujoče, 2. del
Voditelj: dir. Mirko Srienč

GALERIJA TINJE

RAZSTAVA DEL NEŽEJE A. NOVAK
(keramika)
Razstava je odprta do 2. januarja 1991

v sredo, 2. januarja, ob 19.30

**ODPRTJE RAZSTAVE DEL MARKA
RUPNIKA** (olja)

NAŠTEDNIK — Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev“, ki ga zastopata predsednik dr. Matevž Grlic in osrednji tajnik mag. Marjan Pipp, 9020 Celovec, Viktringer Ring 26.

Uredništvo: Silvo Kumer (glavni urednik), uredniki Heidi Singler, Franc Wakounig, Vincenc Gotthardt, 9020 Celovec, Viktringer Ring 26.

Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja, 9020 Celovec, Viktringer Ring 26. **NAŠ TEDNIK** izhaja vsak petek. Naroča se na naslov: „Naš tednik“, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec; telefon uredništva, uprave in oglašnega oddelka 04 63 / 51 25 28-0.

Naš zastopnik za Jugoslavijo: ADIT, Blonjarjeva 8, 61000 Ljubljana, tel.: 061 / 32 97 61.

Letna naročnina: Avstrija 350,— šil., Jugoslavija 450,— Din., ostalo inozemstvo 550,— (800,— šil. zračna pošta), posamezna številka 8,— šil. (10,— Din.).

V Področji bodo gradili novo šolo

Zadnja občinska seja (20. 12. 1990) v Šentjakobu v Rožu je obsegala celih 23 točk. Kot vsako leto je občina podelila športna in kulturna priznanja.

Med športna društva šteje občina tudi DTV (Deutscher Turnverein), kateremu je tudi tokrat bila dodeljena vsota šil. 7.000,—, medtem ko je prosvetno društvo „Rož“ dobilo samo borih šil. 6500,—.

Dejavnost prosvetnega društva „Rož“ sega preko meja naše dežele in države. Deutscher Turnverein pa nikakor ni društvo, ki bi utrjevalo medsebojno sožitje med narodnostnima skupinama v občini. Socialno gospodarska skupnost tej subvenciji ni dala svojega privoljenja. Na vprašanje našega odbornika mag. Jakija Sitterja kulturnemu referentu, po kakšnem ključu se določajo subvencije, mu je odgovoril odbornik Obiltschnig (SPÖ), da se le-te delijo po preverjanju. Obiltschnig je še pripomnil, da mu je znano, da dobi prosvetno društvo „Rož“ subvencije še od drugod. Janežič je ugotovil, da v občini ne velja princip enakosti.

Kot ostala društva upokojujencev v občini, je dobilo tudi „Društvo upokojujencev Šentjakob v Rožu“ subvencijo v znesku šil. 2500,—, to je isti znesek kot lansko leto.

Sklepalo se je tudi o finančni podpori Šolskim sestram v Šentpetru za vodenje privatnega otroškega vrtca. Podpora se je nasproti letu 1989 zvišala za šil. 20.000,—, to bi bilo šil. 60.000,—. Za vodenje 9. šolskega leta je Konvent kot lansko leto dobil spet šil. 15.000,—. Tudi za občinske sirote je bil na osebo sklenjen znesek šil. 350,—.

Obravnavalo in sklepalo se je tudi o predlogu Socialno gospodarske skupnosti z dne 22. 11. 1990 za finančno podporo tržne občine Šentjakob za žrtve poplav v Sloveniji in se sklenilo, da tržna občina da znesek šilingov 30.000,—.

Občinski seji v Škofičah

Tudi v Škofičah sta še bili dve občinski seji na dnevnem redu starega leta. Tako se je odobrila redni proračun za leto 1991 z dohodki v višini šil. 21.886.000,— in z izdatki v višini šil. 22.576.000,—. Primanjkljaj v višini šil. 870.000,— pa je nastal zaradi gradnje kanala. V vprašalni uri pa je občinski odbornik EL Herman Jäger vprašal, ali ima občina za pluzenje snega izdelan konkreten plan. Občinski odborniki so tudi odobrili 19 prenamemb. Zvišala pa se je vodnina od 9,50 na 9,90 za m³. Zvišala se je tudi cena za najem lovišča na šil. 20,—. Občinski odbornik Hermann Jäger je še posebno poudaril, da večje zvišanje najemnine ne prinese veliko več dohodkov za kmeta, za lovsko društvo pa bi vsako večje zvišanje pomenilo veliko večjo finančno obremenitev.

Obravnavan je bil tudi predlog Socialno gospodarske skupnosti z dne 22. 11. 1990, da bi občina Šentjakob dala podporo Konventu šolskih sester za izgradnjo oz. gradnjo deklisnega doma v obliki Bedarfszuweisung, ki jo Konvent potrebuje za šolarke Višje gospodarske šole. Predlog SGS je bil odklonjen, češ da je denar iz BZ že od leta 1991—1993 namenjen prezidavi občinskega poslopja in kulturnega doma. Župan je s svoje strani obljubil, da bo še nadalje iskal poti, da bi lahko šolskim sestram pomagal. Nadalje je župan dejal, da je bil z deželnim svetnikom Schillerjem v kloštru in si je ta vse ogledal ter obljubil, da bo poskušal dobiti kredit Wohnbauför-

derung v znesku 75% gradbene vsote. Odbornik Janežič je dejal, da ta šola za višje gospodarske poklice mnogo naredi za slovensko narodnostno skupnost in preko tega deluje tudi v interesu Alpe-Jadran.

Sklenili so gradnjo nove šole v Področji, katere lastnik je šolsko društvo „Südmark“. Socialistična frakcija je predlagala gradnjo nove ljudske šole v Področji. Nova ljudska šola bi stala 18 do 20 milijonov šilingov, medtem ko bi prezidava stare ljudske šole stala samo 4 milijone manj in bi lastnik nadalje ostalo še šolsko društvo „Südmark“. Predlogu frakcije SPÖ se je priključila frakcija Socialno gospodarske skupnosti. Po daljšem razgovoru so se dogovorili: 16 za gradnjo nove šole (13 SPÖ + 3 SGS) ter 7, ki so se vzdržali glasu (4 ÖVP + 3 FPÖ).

-Mi-

Občni zbor „Društva upokojujencev Šentjakob v Rožu“

V soboto, dne 15. decembra 1990, smo se zbrali v mali dvorani župnišča v Šentjakobu k rednemu občnemu zboru našega društva. Na občnem zboru je bilo podano obširno poročilo o delovanju društva v zadnjih dveh letih. Občni zbor je soglasno potrdil stari odbor.

Po občnem zboru je bila društvena božičnica, kjer ni manjkalo petja in seveda tudi ne klepeta. Tudi za pod zob in za grlo je bilo dobro poskrbljeno. Franci Mejovšek in Mici Klemenjak sta nam igrala s citrami in harmoniko do poznih večernih ur. Zadovoljni smo se vračali na svoje domove v prepričanju, da se spet kmalu srečamo z našimi prijatelji v okviru našega društva.

-Mi-

USPEŠNO DELO KOALICIJE EL/SPÖ:

Globaška občina brez dolgov v novo leto

Na zadnji občinski seji v Globasnici je občinski svet soglasno potrdil proračun za leto 1991 — dohodkov v višini šil. 10.663.000,— in izdatkov v višini šil. 11.053.000,—. Tako je za leto 1991 predviden primanjkljaj v višini šil. 390.000,—. Uspešno gospodarjenje pa je možno predvsem, ker je bilo izredno plodno sodelovanje koalicije EL/SPÖ. Na dnevnem redu je bilo tudi predvideno financiranje nakupa zemljišča v Strpni vasi. Ta točka je dobila načelni soglasni sklep pod pogojem, da ostane Strpna vas še naprej v globaški občini. Tozadevno pa je župan Albert Sadjak informiral odbornike, da so vaščani iz Strpne vasi že oddali 110 podpisov občini za odcepitev v novo občino Bistrice. Seveda pa bodo še tozadevno potrebni pravni ukrepi

po splošnem občinskem redu. V trenutni situaciji pa je volja večine vaščanov Strpne vasi za Bistrice, čeprav da je globaška občina investirala ogromno denarja ravno za projekte v Strpni vasi. Na vsak način pa morajo vaščani Strpne vasi pri naslednjih občinskih volitvah voliti novi občinski odbor v Globasnici.

Kar 18 sej za lovske zadeve pa je bilo potrebnih, da je občinski svet lahko soglasno sklenil oddajo lova na globaško lovsko društvo, oz. da se je povišala najemnina na šil. 30,— z indeksom na ha lovišča. Predvidoma zadnjo občinsko sejo pred volitvami pa je v božičnem vzdušju zaključil župan s svojim poročilom in je poudaril, da želi v Globasnici volilno propagando in ne volilni boj.

Društvo SLOVENSKI ZNANSTVENI INŠTITUT išče sodelavca/sodelavko

Kvalifikacija: srednja ali visoka
Pogoji: obvladanje obeh deželnih jezikov ter enega tujega jezika; pripravljenost za nadaljnje izpopolnjevanje na področju vodenja in upravljanja dokumentacijskih fondov, sodelovanje z dokumentacijskimi oddelki sorodnih inštitutov in sodelovanje pri raziskovalnih projektih.
Nastop službe: takoj ali po dogovoru
Ponudbe pošljite na: Slovenski znanstveni inštitut, Villacher Straße 1B, 9020 Klagenfurt/Celovec

SLOVENSKA KARITAS

se iskreno
zahvaljuje vsem,
ki ste darovali
za poplavljenice,
in vam želi
srečno novo leto!

KMETIJSKI KOMENTAR

PIŠE
DIPL. INŽ.
ŠTEFAN DOMEJ

Občni zbor Koroške kmetijske zbornice je tik pred prazniki obravnaval proračun za leto 1991. Proračun koroške kmetijske zbornice za leto 1991 znaša šil. 63.900.000,—. Pri dohodkih za prihodnje leto je značilno zmanjšanje obveznega prispevka kmetov (Kammerumlage) od šil. 24.700.000,— (leta 1990) na šil. 23.200.000,—, to zaradi splošnega znižanja enotnih vrednosti v kmetijstvu. Enotna vrednost (Einheitswert) kmetije je namreč merilo za obvezno članstvo pri zbornici.

Kmetijska zbornica sklepala o proračunu za leto 1991

Prav tako se prispevka za proračun 1991 od Koroške deželne vlade in Zveznega ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo ne bosta bistveno spremenila.

Primanjkljaj v proračunu v višini 5,3 mil. šil. (lani 3,1 mil. šil.) mora pokriti zbornica iz lastnega rezervnega sklada, ki trenutno znaša okoli 22 mil. šilingov.

Kmetijska zbornica trenutno lahko izenačeno bilancira samo na račun lastne substance.

Sedanja vladna koalicija v Koroškem deželnem zboru med svobodnjaško in ljudsko stranko torej Koroški kmetijski zbornici ne nameni dovolj finančnih sredstev.

Do bistvenih sprememb pri izdatkih v proračunu za leto 1991 je prišlo pri personalnih stroških za zastavljence in pri stvarnih stroških.

Za kmete najbolj boleče pa je znižanje fonda za pomoč kmetom v nesrečah od dveh na en milijon šilingov.

Ob sklepanju proračuna je Skupnost južnokoroških kmetov zahtevala tudi upoštevanje dvojezičnosti v delovanju zbornice. Predvsem na okrajnih kmetijskih zbornicah na južnem Koroškem, v časopisu Kärntner Bauer, na sedežu zbornice v Celovcu in pri javnih prireditvah zbornice na jezikovno mešanem področju Koroške (npr. pri raznih počastitvah). Predsednik kmetijske zbornice je naše zahteve zavrnil, ostale frakcije v zbornici pa načelno niso bile pripravljene o naših zahtevah diskutirati.

SJK se ni strinjala z zgoraj navedenimi spremembami v proračunu in z nadaljnjim načelnim neupoštevanjem dvojezičnosti v Koroški kmetijski zbornici, zato je glasovala proti proračunu za leto 1991.

BEKANNTMACHUNG

Das Bundesministerium für wirtschaftliche Angelegenheiten hat mit Bescheid vom 19. Dezember 1990, Zahl: 36.913/28-III/7/90, die Tarife und Preise für die Versorgung mit elektrischer Energie aus den Stromversorgungsanlagen der Kärntner Elektrizitäts-Aktiengesellschaft und die damit in Verbindung stehenden Preise für Nebenleistungen mit Wirkung 1. Jänner 1991, bei geänderterem Wortlaut der Bedingungen, wie folgt neu festgesetzt:

ALLGEMEINE TARIFE

für die Lieferung elektrischer Energie an Tarifkunden der Kärntner Elektrizitäts-Aktiengesellschaft gültig ab 1. Jänner 1991. Bescheid des Bundesministeriums für wirtschaftliche Angelegenheiten vom 19. Dezember 1990, Zahl: 36.913/28-III/7/90. Für die Lieferung elektrischer Energie zu diesen „Allgemeinen Tarifen“ gelten die vom Amt der Kärntner Landesregierung jeweils genehmigten „Allgemeinen Bedingungen für die Versorgung mit elektrischer Energie“ (AVB).

Die „Allgemeinen Tarife“ gliedern sich wie folgt:

- A. Basistarif
- B. Zusatztarife
 - B. 1. Schwachlasttarif
 - B. 2. Tarif für unterbrechbare Lieferung
- C. Allgemeine Bestimmungen

A. BASISTARIF

Bedarfsarten
Im Basistarif wird nach Maßgabe der folgenden Bestimmungen zwischen dem Elektrizitätsbedarf im Haushalt oder in der Landwirtschaft (H/L-Bedarf) einerseits und dem gewerblichen oder sonstigen Elektrizitätsbedarf (G/S-Bedarf) andererseits unterschieden. Haushaltsbedarf ist der Bedarf an elektrischer Energie im privaten Haushalt, soweit er von im selben Haushalt lebenden Personen für private Zwecke verursacht wird. Landwirtschaftlicher Bedarf ist der Bedarf an elektrischer Energie für einen landwirtschaftlichen Betrieb oder Betriebszweig, bei dem die landwirtschaftliche oder land- und forstwirtschaftliche Nutzung im Sinne des Bewertungsgesetzes (Einheitswertbescheid) die Betriebsgrundlage bildet. Dieser landwirtschaftliche Bedarf schließt den dazugehörigen Haushaltsbedarf und den Bedarf eines über dieselbe Kundenanlage versorgten Altenteiles ein. Zum Haushalts- oder landwirtschaftlichen Bedarf zählt auch der Bedarf an elektrischer Energie für die Privatzimmervermietung, d. i. die als häusliche Nebenbeschäftigung ausgeübte Vermietung von nicht mehr als 10 Fremdenbetten. Gewerblicher oder sonstiger Bedarf ist der Bedarf an elektrischer Energie für gewerbliche, berufliche, öffentliche oder sonstige Zwecke, der weder Haushaltsbedarf noch landwirtschaftlicher Bedarf ist.

Preise
Der Strompreis des Basistarifes setzt sich aus Leistungspreis, Arbeitspreis und Maßpreis zusammen. Für den Erwerb des Strombezugsrechtes sind ein Bereitstellungspreis und ein Anschlußpreis zu entrichten.

A. 1. Leistungspreis

Der Leistungspreis ist das Entgelt für die vom Kunden im jeweiligen Abrechnungszeitraum (Pkt. C) beanspruchte elektrische Leistung. Bemessungsgrundlage ist die Verrechnungsleistung (Pv). Die Verrechnungsleistung wird für den jeweiligen Abrechnungszeitraum entweder

- auf Basis einer 96-Stunden-Meßperiode in gemessenen oder rechnerisch ermittelten Leistungseinheiten (LE) oder
- auf Basis einer ¼-Stunden-Meßperiode in Kilowatt (kW) angegeben.

A. 1. 1. 96-Stunden-Meßperiode

A. 1. 1. 1. Messung mit dem 96-Stunden-Zähler
Der Stromverbrauch wird in Perioden von jeweils 96 Stunden in Kilowattstunden (kWh) gemessen. Jede so gemessene Kilowattstunde (kWh) wird als Leistungseinheit (LE) bezeichnet. Mit jeder Stunde beginnt eine neue 96-Stunden-Periode. Zur Verrechnung gelangt der Stromverbrauch jener 96-Stunden-Periode des Abrechnungszeitraumes, in der der Verbrauch am höchsten ist. Dieser höchste Stromverbrauch, ausgedrückt in Leistungseinheiten, gilt als Verrechnungsleistung (Pv).

A. 1. 1. 2. Rechnerische Ermittlung

Die Verrechnungsleistung (Pv), ausgedrückt in Leistungseinheiten, wird aus dem Stromverbrauch nach folgender Formel ermittelt:

$$Pv = E \cdot L$$

Dabei ist E der Stromverbrauch von Ablesung zu Ablesung und L der Lastfaktor je Bedarfsart.
Der Lastfaktor beträgt für den Haushalts- oder landwirtschaftlichen Bedarf 0,02, für den gewerblichen oder sonstigen Bedarf 0,025. Die errechneten Leistungseinheiten werden kaufmännisch auf ganze Zahlen gerundet.

A. 1. 1. 3. Mindestleistung

Sowohl bei Messung mit dem 96-Stunden-Zähler als auch bei rechnerischer Ermittlung der Verrechnungsleistung werden im Abrechnungszeitraum mindestens 12 Leistungseinheiten je Bedarfsart in Rechnung gestellt.

A. 1. 1. 4. Mischanlagen

Die Lieferung elektrischer Energie an Kundenanlagen, in denen der Verbrauch für den Haushalts- und/oder landwirtschaftlichen Bedarf einerseits und der Verbrauch für den gewerblichen oder sonstigen Bedarf andererseits über eine gemeinsame Messung erfolgt und eine mechanische Trennung nicht möglich oder für den Kunden wirtschaftlich unzumutbar ist, wird wie folgt abgerechnet: Der Verbrauch wird zu gleichen Teilen dem H/L-Bedarf und dem G/S-Bedarf zugezählt und mit den jeweiligen Lastfaktoren und Leistungspreisansätzen abgerechnet. Hierbei werden jedoch dem Haushalt höchstens 3500 kWh oder 70 LE je Abrechnungszeitraum und der Landwirtschaft höchstens 7000 kWh oder 140 LE je Abrechnungszeitraum zugeordnet. Jede Lieferung elektrischer Energie, die auf Grund des vorstehenden Absatzes nicht dem H/L-Bedarf zuzurechnen ist, wird mit dem Leistungspreis für G/S-Bedarf abgerechnet.

A. 1. 1. 5. Preisansätze

Der Preis für die Leistungseinheit (LE) beträgt bei rechnerischer Ermittlung für den Haushalts- oder landwirtschaftlichen Bedarf S 26,50 je LE gewerblichen oder sonstigen Bedarf S 55,50 je LE Bei gemessener Ermittlung gelten diese Preisansätze jeweils im Abrechnungszeitraum.

A. 1. 2. ¼-Stunden-Meßperiode

Die Jahresverrechnungsleistung, ausgedrückt in Kilowatt (kW), ist das arithmetische Mittel der höchsten gemessenen ¼-Stunden-Durchschnittsleistungen in den Zeiträumen

- Jänner bis März
- April bis September und
- Oktober bis Dezember

und wird kaufmännisch auf 0,1 kW gerundet. Bei Messung mit dem ¼-Stunden-Zähler wird nicht nach Bedarfsarten unterschieden.

A. 1. 2. 1. Mindestleistung

Es werden mindestens 5 kW in Rechnung gestellt.

A. 1. 2. 2. Preisansatz

Der Leistungspreis beträgt einheitlich S 2460,- je kW und Abrechnungszeitraum.

A. 1. 3. Wahlmöglichkeiten

Beträgt der Stromverbrauch des Kunden im unmittelbar vorangegangenen Abrechnungszeitraum im Basistarif nicht mehr als 12.000 kWh und ist die Verrechnungsleistung nicht höher als 300 LE, so kann der Kunde für den darauffolgenden Abrechnungszeitraum nach Maßgabe verfügbarer 96-Stunden-Zähler zwischen den Varianten 96-Stunden-Messung, rechnerischer Ermittlung und ¼-Stunden-Messung wählen.

Bei einem Stromverbrauch von mehr als 12.000 kWh im unmittelbar vorangegangenen Abrechnungszeitraum oder einer höheren Verrechnungsleistung als 300 LE kann der Kunde nach Maßgabe verfügbarer 96-Stunden-Zähler zwischen der 96-Stunden- und ¼-Stunden-Messung wählen. Die Kelag wird dem Kunden eine Beratung anbieten und ihn auf dessen Wunsch kostenfrei über seine Wahlmöglichkeit beraten. Trifft der Kunde keine Wahl, wird die Kelag die Art der Leistungsermittlung bestimmen.

Beträgt im unmittelbar vorangegangenen Abrechnungszeitraum die höchste ¼-Stunden-Leistung mehr als 20 kW oder der Verbrauch mehr als 50.000 kWh, so ist die Kelag berechtigt, im darauffolgenden Abrechnungszeitraum die ¼-Stunden-Messung vorzunehmen. Für neu hinzukommende Kunden gelten die vorstehenden Bestimmungen sinngemäß mit der Maßgabe, daß sich die angegebenen Grenzen auf die im ersten Abrechnungszeitraum zu erwartende Leistungsanspruchnahme bzw. auf den zu erwartenden Verbrauch beziehen.

Der Kunde ist an die von ihm gewählte oder die von der Kelag bestimmte Art der Leistungsermittlung bis zum Ende des Abrechnungszeitraumes (Pkt. C) gebunden. Will der Kunde eine andere Art der Leistungsermittlung, muß er dies der Kelag nach Ablauf eines Abrechnungszeitraumes spätestens einen Monat nach Erhalt seiner Abrechnung schriftlich mitteilen.

A. 2. Arbeitspreis

Der Arbeitspreis ist das Entgelt für die vom Kunden bezogene elektrische Wirkarbeit, gemessen in Kilowattstunden (kWh), bzw. für die Blindarbeit, gemessen in Kilovoltampereaktivstunden (kVArh).

A. 2. 1. Wirkarbeit

Bei Messung mit 96-Stunden-Zähler oder mit ¼-Stunden-Zähler beträgt der Arbeitspreis für den Verbrauch im Sommerhalbjahr (1. April bis 30. Sept.) 90 je kWh Winterhalbjahr (1. Oktober bis 31. März) 103 je kWh Bei rechnerischer Ermittlung der Verrechnungsleistung beträgt der Arbeitspreis ganzjährig 97 je kWh.

A. 2. 2. Blindarbeit

Im Jahresmittel können je bezogene kWh Wirkarbeit 0,5 kVArh Blindarbeit kostenfrei bezogen werden. Ein darüber hinausgehender Blindarbeitsbezug wird verrechnet. Der Blindarbeitspreis beträgt 44 je kVArh. Soweit nicht Leuchtstoffröhren ohne entsprechende Blindstromkompensation eingesetzt werden, darf die Blindstrommessung nur in Anlagen durchgeführt werden, die eine Anschlußsicherung von mindestens 63 Ampere aufweisen.

A. 3. Maßpreis

Der Maßpreis ist das Entgelt für die Beistellung der Meß-, Schalt- und Steuereinrichtungen, die durch die Anschlußgröße und den Tarif bedingt sind oder den Wünschen des Kunden entsprechen. Er beträgt je angefallenem Monat für

Einphasen-Wechselstromzähler (Zweileiterzähler, Einfachtarifzähler)	S 8,50
Drehstrom-Vierleiterzähler (Einfachtarifzähler)	S 24,-
Einphasen-Doppeltarifzähler (Zweifachtarifzähler)	S 13,-
Drehstrom-Doppeltarifzähler (Zweifachtarifzähler)	S 24,-
96-Stunden-Zähler	S 48,-
Kumulativ-Maximum-Zähler (¼-Stunden-Zähler)	S 72,-
Blindstromzähler	S 30,-
Münzzähler	S 80,-
Tonfrequenzrundsteuerempfänger	S 10,50
Schaltgeräte (Schaltuhren)	S 24,-
Stromwandler und Spannungswandler	S 5,50

A. 4. Bereitstellungspreis

Der Bereitstellungspreis ist das Entgelt für das dem Kunden nach Maßgabe der AVB einzuräumende Strombezugsrecht. Das Strombezugsrecht wird in Bereitstellungsgrößen ausgedrückt, die je nach Art der Ermittlung der Verrechnungsleistung (A. 1. 1. und A. 1. 2.) in Leistungseinheiten (LE) oder Kilowatt (kW) angegeben werden. Der Bereitstellungspreis wird bei Herstellung eines Neuan schlusses, bei bereits angeschlossenen Kundenanlagen für den

Erwerb eines zusätzlichen Strombezugsrechtes sowie bei Überschreitung des Strombezugsrechtes verrechnet. Für den Strombezug nach dem Basistarif und einem allfälligen Strombezug nach einem oder mehreren Zusatztarifen (B. 1. 3. und B. 2. 4.) kommen separate Bereitstellungsgrößen zur Verrechnung.

A. 4. 1. Strombezugsrecht – erstmaliger Erwerb

Wird die Verrechnungsleistung durch Messung mit dem 96-Stunden-Zähler oder durch Messung mit dem ¼-Stunden-Zähler ermittelt, entspricht die Mindestbereitstellungsgröße der im Einzelfall zu erwartenden höchsten Leistungsanspruchnahme im ersten vollen Abrechnungszeitraum.

Bei rechnerisch ermittelter Verrechnungsleistung beträgt die Mindestbereitstellungsgröße je Kundenanlage (z. B. einzelner Haushalt) und Abrechnungszeitraum 140 LE, sofern nicht im Einzelfall eine wesentlich geringere jahresdurchgängige Leistungsanspruchnahme zu erwarten und eine solche geringere Leistungsanspruchnahme durch technische Begrenzungen gesichert ist.

A. 4. 2. Strombezugsrecht – Erhöhung

Ein Kunde kann gegen Aufzahlung ein über die Mindestbereitstellungsgröße bzw. über sein bestehendes Strombezugsrecht hinausgehendes Strombezugsrecht erwerben.

A. 4. 3. Strombezugsrecht – Überschreitung

A. 4. 3. 1. Ermittlung der Verrechnungsleistung durch Messung
Überschreitet ein Kunde sein erworbenes Strombezugsrecht in einem Abrechnungszeitraum, so wird ihm für diese Überschreitung am Ende dieses Abrechnungszeitraumes ein entsprechender Bereitstellungspreis verrechnet.

A. 4. 3. 2. Rechnerische Ermittlung der Verrechnungsleistung
Überschreitet ein Kunde sein erworbenes Strombezugsrecht in einem Abrechnungszeitraum, so wird die Kelag ihn über die Möglichkeiten einer effizienteren Energieanwendung kostenfrei beraten.

Überschreitet der Kunde im unmittelbar darauffolgenden Abrechnungszeitraum sein erworbenes Strombezugsrecht neuerlich, so wird für diese Überschreitung der entsprechende Bereitstellungspreis verrechnet.

A. 4. 4. Preisansätze

Der Bereitstellungspreis beträgt bei der 96-Stunden-Meßperiode (Verrechnungsleistung gemessen oder rechnerisch ermittelt) je angefallene 10 LE S 770,- und bei ¼-Stunden-Messung je angefallene 0,5 kW S 1540,-.

A. 4. 5. Umwandlung von Bereitstellungsgrößen

A. 4. 5. 1. Änderung der Art der Leistungsermittlung

Bei Änderung der Art der Ermittlung der Verrechnungsleistung wird der für das neue Strombezugsrecht zu zahlende Bereitstellungspreis zum maßgebenden Stichtag errechnet. Zum gleichen Stichtag wird der Bereitstellungspreis für das bisherige Strombezugsrecht ermittelt. Als Stichtag gilt der Zeitpunkt des Wechsels. Der allenfalls zur Verrechnung kommende Bereitstellungspreis beschränkt sich auf jenen Saldo, der sich aus einem allfälligen höheren Bereitstellungspreis für das neue Strombezugsrecht ergibt. Kommt es zu einem Überhang zugunsten des Kunden, so erfolgt keine Rückzahlung seitens der Kelag. Das sich auf den Überhang beziehende Strombezugsrecht bleibt dem Kunden erhalten.

A. 4. 5. 2. Änderung des Tarifs

Soweit ein Strombezugsrecht über die jeweilige Mindestbereitstellungsgröße hinausgeht, kann sich der Kunde dieses zusätzliche Strombezugsrecht, sofern es im Basistarif nicht benötigt wird, nach Maßgabe der Bestimmungen des Pkts. B für den Erwerb eines Strombezugsrechtes in einem Zusatztarif anrechnen lassen. Umgekehrt kann der Kunde die Berücksichtigung eines für einen Zusatztarif bestehenden und bezahlten, jedoch nicht mehr benötigten Strombezugsrechtes bei Erhöhung des Strombezugsrechtes im Basistarif verlangen. Die Berechnung richtet sich nach Pkt. A. 4. 5. 1., wobei jedoch die Mindestbereitstellungsgröße gemäß Pkt. B. 1. 3. nicht angerechnet wird.

A. 4. 5. 3. Tarifwechsel

Bei Wechsel von „Allgemeinen Tarifen“ zu einem Tarif für Sonderabnehmer werden bei der 96-Stunden-Meßperiode 40 LE und bei der ¼-Stunden-Meßperiode 1 kW aus dem Basistarif auf 1 kW bereitgestellte Leistung im Tarif für Sonderabnehmer umgerechnet. Für den Vorgang in der umgekehrten Richtung gilt das gleiche Verhältnis.

A. 5. Anschlußpreis

Der Anschlußpreis (Baukostenzuschuß) wird für die Herstellung eines neuen Anschlusses verrechnet.

Anschluß ist die Verbindung der Anlagen der Kelag mit der Anlage des Kunden.

Der Anschlußpreis besteht aus einem Pauschalbetrag (Anschlußpreispauschale) und

- nach Maßgabe der Bestimmungen der AVB - aus tatsächlichen Aufwendungen.

Das Anschlußpreispauschale beträgt je Anschluß S 12.588,-. Soweit die AVB darüber hinaus die Verrechnung von tatsächlichen Aufwendungen vorsehen, dürfen hierfür die Herstellungskosten verrechnet werden.

B. ZUSATZTARIFE

Die Zusatztarife können nur zusätzlich zum Basistarif gewählt werden. Der jeweilige Verbrauch wird separat gemessen.

Die Lieferung elektrischer Energie im Rahmen der Zusatztarife kann von der Kelag mittels entsprechender technischer Einrichtungen zeitlich befristet unterbrochen werden. Die Festlegung der einzelnen Freigabezeiten für die Lieferung elektrischer Energie bleibt der Kelag nach Maßgabe der für die einzelnen Zusatztarife geltenden Bestimmungen vorbehalten.

B. 1. Schwachlasttarif

Dieser Tarif ist dem Kunden nach Maßgabe verfügbarer Schwachlastenergie für die Lieferung elektrischer Energie für fix angeschlossene Verbrauchseinrichtungen anzubieten, die ein den Freigabezeiten und dem Verwendungszweck entsprechendes Speichervermögen aufweisen.

Die Lieferung elektrischer Energie ist auf Tageszeiten schwacher Leistungsanspruchnahme (Schwachlastzeiten) beschränkt und beträgt bei jahresdurchgängiger Versorgung täglich mindestens 4 Stunden und maximal 8 Stunden. Beschränkt sich die Lieferung ausschließlich auf die Zeit vom 1. April bis 30. September, beträgt die Freigabezeit täglich mindestens 12 Stunden.

Preise

Der Strompreis des Schwachlasttarifs setzt sich aus Arbeitspreis und Meßpreis zusammen. Ein Leistungspreis wird nicht verrechnet. Für den Bezug elektrischer Energie nach diesem Tarif ist ein Strombezugsrecht erforderlich. Für den Erwerb dieses Strombezugsrechtes ist nach Maßgabe des Pkt. B. 1. 3. ein Bereitstellungspreis zu entrichten.

B. 1. 1. Arbeitspreis

Der Arbeitspreis beträgt

bei jahresdurchgängiger Versorgung und Messung mit einem Doppeltarifzähler im Sommerhalbjahr (1. April bis 30. Sept.) 71 g je kWh, Winterhalbjahr (1. Okt. bis 31. März) 81 g je kWh;
bei jahresdurchgängiger Versorgung und Messung mit einem Einfachtarifzähler bis 1500 kWh 73 g je kWh; für jede weitere kWh 81 g je kWh.
Ist die Versorgung auf das Sommerhalbjahr beschränkt, beträgt der Arbeitspreis 63 g je kWh.

B. 1. 2. Meßpreis

Der Meßpreis wird mit den in Pkt. A. 3. angeführten Preissätzen verrechnet.

B. 1. 3. Bereitstellungspreis

Die Mindestbereitstellungsgröße für den Schwachlasttarif beträgt je Kundenanlage und Abrechnungszeitraum 70 LE (1 LE = 50 kWh) oder 3500 kWh. Für diese Mindestbereitstellungsgröße wird kein Bereitstellungspreis verrechnet. Die Ermittlung der Bereitstellungsgrößen erfolgt gemäß Pkt. A. 4.

Nach Maßgabe verfügbarer Schwachlastenergie kann der Kunde gegen Aufzahlung ein über die Mindestbereitstellungsgröße bzw. über sein bestehendes Strombezugsrecht hinausgehendes Strombezugsrecht erwerben.

Eine entsprechende Aufzahlung ist bei bereits angeschlossenen Kundenanlagen auch dann zu leisten, wenn die Bereitstellungsgröße eines erworbenen Strombezugsrechtes in einem Abrechnungszeitraum überschritten wurde.

Für ein zusätzliches Strombezugsrecht beträgt der Bereitstellungspreis je angefangene 10 LE oder 500 kWh S 385,-.

B. 1. 4. Anschlußpreis

Ein Anschlußpreis wird nicht verrechnet.

B. 2. Tarif für unterbrechbare Lieferung

Dieser Zusatztarif ist dem Kunden nach Maßgabe vorhandener freier Energie für fix angeschlossene Verbrauchseinrichtungen, die von der Kelag gemäß einer im Einzelfall zu treffenden Sondervereinbarung weggeschaltet werden können, anzubieten.

Preise

Der Strompreis des Tarifs für unterbrechbare Lieferung setzt sich aus Leistungspreis, Arbeitspreis und Meßpreis zusammen. Für den Bezug elektrischer Energie nach diesem Tarif ist ein Strom-

bezugsrecht erforderlich. Für den Erwerb dieses Strombezugsrechtes ist nach Maßgabe des Pkt. B. 2. 4. ein Bereitstellungspreis zu entrichten.

B. 2. 1. Leistungspreis

Der Leistungspreis ist das Entgelt für die der Verrechnung zugrundeliegende Leistung (Verrechnungsleistung, Pv). Die Verrechnungsleistung wird in Leistungseinheiten (LE) ausgedrückt und für den jeweiligen Abrechnungszeitraum aus dem Stromverbrauch nach folgender Formel ermittelt:

$$Pv = E \cdot L$$

Dabei ist E der Stromverbrauch im Abrechnungszeitraum und L der Lastfaktor.

Der Lastfaktor beträgt 0,02.
Die errechneten Leistungseinheiten werden kaufmännisch auf ganze Zahlen gerundet.

Der Leistungspreis beträgt S 15,50 je LE und Abrechnungszeitraum.

Darf die Lieferung elektrischer Energie aufgrund der mit dem Kunden getroffenen Sondervereinbarung von der Kelag im Winterhalbjahr (1. Okt. bis 31. März) durchlaufend bis zu 960 Stunden unterbrochen werden, wird kein Leistungspreis verrechnet (z. B. bei bivalent-alternativen Wärmepumpen).

B. 2. 2. Arbeitspreis

Der Arbeitspreis beträgt

bei Messung mit einem Mehrfachtarifzähler (soweit derartige Zähler verfügbar sind)

im Winterhalbjahr
von 6 Uhr bis 22 Uhr 103 g je kWh
von 22 Uhr bis 6 Uhr 81 g je kWh

im Sommerhalbjahr
von 6 Uhr bis 22 Uhr 90 g je kWh
von 22 Uhr bis 6 Uhr 71 g je kWh

bei Messung mit einem Doppeltarifzähler ganzjährig

von 6 Uhr bis 22 Uhr 97 g je kWh
von 22 Uhr bis 6 Uhr 76 g je kWh;

bei Messung mit einem Einfachtarifzähler ganzjährig 97 g je kWh.

B. 2. 3. Meßpreis

Der Meßpreis wird mit den in Pkt. A. 3. angeführten Preissätzen verrechnet.

B. 2. 4. Bereitstellungspreis

Die Festlegung der Bereitstellungsgröße für Lieferungen elektrischer Energie nach diesem Tarif erfolgt in der jeweiligen Sondervereinbarung.

Die Ermittlung der Bereitstellungsgrößen erfolgt gemäß Pkt. A. 4. Der Bereitstellungspreis beträgt je angefangene 10 LE S 770,-. Dieser Preis wird auch bei Überschreitung der vereinbarten Bereitstellungsgröße verrechnet.

B. 2. 5. Anschlußpreis

Ein Anschlußpreis wird nicht verrechnet.

C. ALLGEMEINE BESTIMMUNGEN

C. 1.

Bei allen genannten Preisen handelt es sich um Nettopreise, denen die Umsatzsteuer in der jeweiligen Höhe hinzugerechnet wird.

C. 2.

Bei durchgängiger Versorgung erstreckt sich der Abrechnungszeitraum von Ableitung zu Ableitung und umfaßt – von begründeten Ausnahmefällen abgesehen – 12 Monate. Dabei ist eine Abweichung von bis zu plus/minus sieben Arbeitstagen zulässig.

Bei nicht durchgängiger Versorgung (Beginn oder Beendigung der Versorgung innerhalb des Abrechnungszeitraumes) wird bei 96-Stunden-Messung und bei ¼-Stunden-Messung für jeden angefangenen Tag 1/365 des Jahresleistungspreises verrechnet. Bei der rechnerischen Ermittlung bleibt das Ermittlungsverfahren für den zu verrechnenden Leistungspreis gleich wie bei durchgängiger Versorgung.

Bei einer Neuanschaltung nach einer Kündigung des Vertragsverhältnisses durch denselben Kunden für dieselbe Kundenanlage sind der Meßpreis und bei gemessener Leistung der Leistungspreis des zuletzt verrechneten Tarifes für die Zeit der Unterbrechung nachzuzahlen, wenn seit Beendigung des Vertragsverhältnisses nicht mehr als 12 Monate vergangen sind.

C. 3.

Soweit die AVB keine andere Regelung treffen, finden bei einem Tarifwechsel oder bei einer Änderung der Art der Leistungsermittlung Rückverrechnungen nicht statt.

C. 4.

Für folgende Nebenleistungen werden verrechnet:

Für die Wiederinbetriebsetzung stillgelegter Anlagen oder Anlagenteile S 370,-

für die erste Mahnung oder Wiedervorlage einer Rechnung S 22,-

für jede weitere Mahnung S 22,-

Eine Wiederinbetriebsetzung stillgelegter Anlagen wird nur dann verrechnet, wenn eine solche durch denselben Kunden verursacht wird, nicht jedoch bei einem Kundenwechsel.

ALLGEMEINE BEDINGUNGEN

Das Amt der Kärntner Landesregierung hat mit Bescheid vom 6. Dezember 1990, Zahl: 8W-En-1/1/41/1990, neue „Allgemeine Bedingungen für die Versorgung mit elektrischer Energie aus den Stromversorgungsanlagen der Kärntner Elektrizitäts-Aktiengesellschaft“, gültig ab 1. Jänner 1991, genehmigt.

Diese neuen „Allgemeinen Bedingungen“ werden mit dem Kelag-Magazin 1991 allen Kunden zur Kenntnis gebracht und stehen den Kunden kostenlos auch in allen Geschäftsstellen der Kelag zur Verfügung.

KÄRNTNER ELEKTRIZITÄTS-AKTIENGESELLSCHAFT

PISMA BRALCEV

„Sem dvojezičen Korošec!“
In pred volitvami?

Lepa je naša deželna Koroška. Le glede dvojezičnosti je še včasih nekaj težav. Imamo pa tudi primere, ko to funkcionira izvrstno. Najbolj znan nam je primer občine Globasnica. Tamkaj je župan zelo dosleden, kadar gre za dvojezičnost. Vse svoje pozdravne nagovore spregovori v obeh uradnih deželnih jezikih. Dal je postaviti – čeprav po zakonu obvezno – dvojezične krajevne napise. Ob raznih intervjujih govori tudi lepo slovensščino.

Le pred volitvami ga njegov materin jezik nekako zapušča. Oprosti, on ja nima slovenskega materinega jezika, on je „dvojezičen“ Korošec. Torej ga dvojezičnost zapusti. Enostavno se spozabi in da natisniti le nemške plakate. In to celo v imenu zastopstva občine, torej tudi v imenu koalicijskega partnerja EL. Vprašamo se, iz katerega občinskega fonda si je dal financirati plakate.

Torej uradna dvojezičnost v Globasnici le ni tako dosledna, kot jo župan Sadjak sam zatrjuje ob vsaki priložnosti v slovenskih medijih. Globašani sami so nad takšnim samovoljnim postopanjem župana zelo razočarani. Danes tako, jutri spet drugače. Ljudje si danes vsekakor želijo odkrite, značajne politike in nobenih zvijač.

V tem primeru nazorno vidimo, kako važna je navzočnost Enotne liste. Brez EL Globasnica bi na področju dvojezičnosti niti tega ne

Frohe und gesunde
Weihnachts-
feiertage
sowie ein glückliches und
erfolgreiches
neues Jahr
wünscht allen Gemeindebürgern
Ihr Bürgermeister
Albert Sadjak
und die Gemeindevertretung

bilo, kar je danes. Pa si le poglejte še enkrat tale plakat kot dokaz za to našo trditev.

Le škoda, g. župan Sadjak, da ste tako nedosledni. Do zdaj ste si res pridobili tudi izven globaške občine dober ugled. Zdaj pa o Vaši „doslednosti“ dvomijo celo Vaši prijatelji.

D. R.

Srečno novo leto želi

drava

VERLAGS- UND DRUCKGES. M. B. H.
ZALOŽNIŠKA IN TISKARSKA DRUŽBA Z O. J.
PUBLISHING AND PRINTING COMPANY LTD.

ZUNANJE-TRGOVINSKI ODDELEK

Ramsauerstraße 23–25 / I
A-9020 Klagenfurt / Celovec
telefon 04 63 / 35 0 74 - 0
telefaks 35 5 20 - 16
teleks 42 20 86

ZALOŽBA in KNJIGARNA

Paulitschgasse 5–7
A-9020 Klagenfurt / Celovec
telefon 04 63 / 55 4 64

TISKARNA

Tarviser Straße 16
A-9020 Klagenfurt / Celovec
telefon 04 63 / 50 5 66

Vsem rednim in podpornim članom želi srečno,
zdravo in zadovoljno novo leto

SLOV. DRUŠTVO UPOKOJENCEV PLIBERK

ČESTITAMO

V Dolinčičah pri Rožeku je praznovala svoj 80. rojstni dan **Mici Krautzer**. Vse najboljše, predvsem pa zdravja in zadovoljstva tudi v bodoče.

V Dobrli vasi praznuje svojo 40-letnico **Janez Tratar**. Iskrene čestitke.

Svojo 60-letnico obhaja v Selah **Primej Mak**. Ob tej obletnici vse najboljše.

Društvo upokojencev Podjuna želi vse najboljše za rojstne dneve naslednjim članom: **Mariji Wakounig** iz Mlinč, **Jožefu Urhu** s Plaznice in **Nežiki Starmuš** na Žamanjah. Iskrene čestitke.

V Selah-Šajdi obhaja svoj 60. rojstni dan **Albin Pegrin**. Prav pristrčne čestitke.

Pred poročni oltar sta stopila zdravnica **Ana Zdouc** iz Rinkol in arhitekt **Karl Vouk** iz Dobrle vasi. Mladima zakoncema želimo vse najboljše na skupni življenjski poti.

Študij medicine je pred kratkim zaključil **Peter Schnabl** iz Drašč v Ziljski dolini. Mlademu zdravniku iskreno čestitamo in mu želimo na poklicni poti vse najboljše.

Narodni svet počastil „šmihelska“ jubilaranta

Ob 80-letnici dekana Krista Srienca in ob 50. rojstnem dnevu občinske odbornice in podpredsednice NSKS Valentine Kušej je Narodni svet počastil oba jubilaranta. Predsednik NSKS dr. Matevž Grilc se je dekanu Sriencu pristrčno zahvalil za vso doslejšnje delo za slovensko narodno skupnost in ga prosil za nasvet in pomoč tudi v prihodnje. Predsednik NSKS se je prav tako zahvalil za ves trud in delo Valentini Kušej, ki je vsa leta znala dosledno zastopati našega človeka na občinski ravni ter tudi v Narodnem svetu.

(PS: Intervju z dekanom Sriencem bomo objavili v naslednji številki. Zaradi obširne novoletne številke bi ga morali prostorsko krajšati, kar ob izredni zanimivosti ne bi bilo primerno.)

Na sliki: Član predsedstva mag. Janko Kulmesch, občinska odbornica Valentina Kušej, predsednik NSKS dr. Matevž Grilc, dekan Kristo Srienc, tajnik NSKS mag. Marijan Pipp, sekretarka NSKS Milka Hudobnik in glavni urednik NT Silvo Kumer.

Foto: Fera

Prva obletnica globaškega časopisa uspela

Na Štefanovo so uredniki Globaškega časopisa vabili na prvo obletnico oziroma ples. Veliko prijateljev tega časopisa se je zbralo in tako slavno praznovalo še zelo mladi časopis. Glavni urednik Bernard Sadovnik je v svojem govoru poudaril važnost tega krajevnega časopisa in ponovno izrazil željo, da samo s podporami lahko preživi dejavnost mladih urednikov. Podžupan Valter Gutovnik je čestital jubilarantu in izpostavil dobro sodelovanje s frakcijo in kvalitetno ter objektivno poročanje Globaškega časopisa. Podpredsednik Kluba slovenskih občinskih odbornikov Andrej Wakounig pa je ob čestitkah jubilarantu še izrazil pomembnost krajevnih časopisov ravno v času volilnega boja za občinske volitve. Plesa so se udeležili tudi občinski odborniki sosednjih občin, med njimi tudi bivši predsednik KSOO Fric Kumer. Za dobro vzdušje pa je skrbel odlični ansambel „Pop-design“. Zahvala za podporo pa velja predvsem Posojilnici Pliberk in globaškimi podjetjem ter gostilni Šoštar.

„Happy baby“ v Domu umetnikov v Celovcu

Od 7. do 9. januarja 1991 bo vsak dan ob 20. uri predstava Maxa Gada Happy baby v Domu umetnikov (Künstlerhaus) v Celovcu. Gre za produkcijo Gledališke in literarne zveze ob Muri-Tiberju-Donavi. Predstava je nastala v sodelovanju s kulturnim inštitutom v Zagrebu.

Dvojezični letak, ki vabi na predstavo, je podkrepljen s dodatnim presenečenjem. Sorežiser pri tej predstavi je Pepe Starman.

Vsako leto na Štefanovo imajo jezdecji s svojimi konji poseben dan. Po maši blagoslovijo župniki v prenekaterih koroških župnijah konje in jezdece ter zaželejo za naslednje leto najboljše. Po navadi jezdi domačini s konji trikrat okrog cerkve. To je poseben blagoslov. Na sliki vidite jezdeca, zdravnika Maksa Zdovca, pri blagoslovitvi konj v Štebnu pri Globasnici.

Foto: Fera

Dva „apostola“ sta bila na obisku v Selah

Dva predsednika KKZ, zdajšnji dr. Zerzer in bivši Kaselj, na premieri Igre apostolov v Selah

Tradicionalni vsakoletni silvesterski ples je priredili tudi letos Mešani pevski zbor Podjuna iz Pliberka. Pri Florijanu v Vogrčah so pevke in pevci ob glasbi ansambla „Strmina“ dočakali novo leto. Mladina pa je tudi letos poskrbela za zanimive vložke. K sliki: Tudi pliberški občinski odbornik Jurij Mandl je praznoval s svojo družino in svojimi gosti novo leto v Vogrčah. Foto: Fera

Naslovna snežna podoba na vabilu in lepkih za Igra apostolov v farnem domu v Selah je na Štefanovo, 26. 12. 1990, postala resnica, saj je prav na ta dan v Selah zapadlo precej snega. Gledališka skupina Katoliškega prosvetnega društva „Planina“ v Selah je v sodelovanju s Krščansko kulturno zvezo pripravila gledališko predstavo Igra apostolov v režiji Francija Končana. Da je mogla ta Mellova igra zaživeti na naših odrih, ima zasluge župnik v Hodišah in bivši predsednik Krščanske kulturne zveze Lovro Kaselj. V njegovem prevodu so to igro postavili na oder Branko Korotaj, Petra Dovjak, Danijel Dovjak in Toni Olip. Sodelavci so še Milka Olip, Saša Kump (scena), Pavel Olip (glasba), Franci Mak, Hanzl Roblek, Pepi Čertov, Pavli Čertov (oder) in Heli Juch (luč).

Igralka Petra Dovjak

Lovro Kaselj se je s svojimi prevodi raznih literarnih del zapisal v slovensko literarno zgodovino. Mellova Igra apostolov je v Kasljevem prevodu izšla pri Mohorjevi založbi že leta 1980. Zato je ta odrska predstava bila hkrati tudi zahvala Kaslju za njegovo prevajalsko delo. Predsednik KKZ Janko Zerzer je v svojem govoru omenil tudi še en Kasljev prevod, ki čaka na uprizoritev. To je Podkroški gospod pisateljice Dolores Wieser.

Deset let po knjižni objavi je bila Igra apostolov uprizorjena na odru farnega doma v Selah. Nabito polna dvorana je dokazala, da v Selah po stari navadi na Štefanovo povežejo gledališko predstavo s koncertom. Z željo za zdravo in srečno novo leto je svoje uvodne besede zaključila predsednica Pavli Čertov svoj uvod v igro in koncert. Nastopil je ne le po Koroškem znani in priznani Kvar-tet bratov Smrtnik.

Igra apostolov sporoča, da sporočila Svetega pisma nikakor ni možno jemati dobesedno. Mladoletna deklica (Petra Dovjak) je tako zelo zaverovana v dobesedno izpoved Svetega pisma, da vidi v dveh razbojnikih, ki prideta k njej na sestradano domačijo, dva apostola: Johannesa (Danijel Dovjak) in Petrusa (Toni Olip). Ded (Branko Korotaj) dekleta noče razočarati in jo v njenih mislih podpre. Petra Dovjak je s svojim odrskim nastopom na odru v farni dvorani dokazala svojo nadarjenost in dovršeno odsko govorico. Presenečenje dneva je bila Petra Dovjak, ki je svojo vlogo izvrstno odigrala. vg